

VALENCIÀ: LLENGUA I LITERATURA I i II LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA I i II

1. Presentació

Les matèries de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura tenen un paper fonamental en la consecució de les finalitats de l'etapa de batxillerat. L'estudi de la llengua i de la literatura permet desenvolupar coneixements, habilitats i actituds que ajuden a integrar-se d'una manera activa en la vida social, amb responsabilitat i aptitud. D'altra banda, en aquesta etapa, l'estudi de la llengua i de la literatura parteix de les competències específiques adquirides en l'ESO i les amplia, les aprofundeix i les projecta en tres direccions principals; primerament cap a la continuïtat de l'alumnat en estudis superiors i l'aprenentatge autònom al llarg de la vida; en segon lloc, cap a la preparació de l'alumnat per a la integració en la vida cívica; finalment cap a incorporació al món del treball.

Quant als principis pedagògics del Batxillerat, aquesta matèria contribueix de manera decisiva a l'estímul cap a la lectura, la consolidació de l'hàbit lector, i la capacitat d'expressar-se oralment davant d'un públic.

Pel que fa als objectius finals de l'etapa de batxillerat, les matèries de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura, intervenen també d'una manera decisiva en la consecució del domini tant oral com escrit del valencià i del castellà; també en l'aprenentatge d'un ús de les dues llengües oficials que es pose al servei del desenvolupament de l'esperit crític, de la comunicació respectuosa i responsable, i de la resolució pacífica dels conflictes a través de la paraula en els àmbits personal, familiar i social.

Per un altre costat, les matèries de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura, contribueixen de manera directa, juntament amb la resta, al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística, a més de participar amb la resta de llengües curriculars en l'adquisició de la competència plurilingüe.

L'enfocament plurilingüe del currículum ha d'ajudar també a integrar de manera creativa i eficaç els processos d'aprenentatge de les diferents llengües del centre. Pel que fa al Batxillerat, el valencià, el castellà, la llengua estrangera i una segona llengua estrangera, si fora el cas.

En aquest sentit, s'ha procurat que les propostes curriculars de les matèries de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura, i de les llengües estrangeres siguen en part complementàries i en part compartides. Efectivament, les coincidències entre les competències específiques d'aquestes àrees estan pensades per a poder treballar d'una manera integrada la competència en comunicació lingüística i la competència plurilingüe. D'altra banda, la competència específica de mediació ha de servir per a afavorir el disseny de situacions d'aprenentatge que integren les diferents llengües del currículum i també, quan siga possible, les llengües presents al centre educatiu.

Per tal de dur a terme aquest objectiu d'integració de les llengües del currículum, la realització de projectes significatius per a l'alumnat que promoguen la resolució col·laborativa de problemes pot ser un instrument immillorable per a integrar les competències específiques de les àrees lingüístiques i també de les no lingüístiques.

Les matèries de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura, han de promoure també en aquesta etapa la reflexió lingüística i l'anàlisi contrastiva associats als usos discursius. La reflexió s'ha d'estendre també a la diversitat lingüística i cultural present a la Comunitat Valenciana, a Espanya, a Europa i al món, en una progressió que faça ampliar la

mirada de l'alumnat i el prepare per a viure i convida en societats diverses. El treball de la diversitat lingüística als instituts ha d'anar acompanyat d'una visió d'aquesta diversitat com una riquesa i com un fet global. Aquesta reflexió s'ha d'estendre també a la relació entre les llengües i el poder, i els processos de minorització i de substitució lingüística. La reflexió ha d'anar acompanyada d'un treball sobre les actituds i els estereotips lingüístics que afavorisca la superació d'aquestes situacions de desigualtat lingüística.

En aquest sentit, el centre educatiu ha de reflectir la realitat social, però també ha d'introduir les correccions pertinents per tal de conciliar l'interés de tots els i les parlants en els contextos en els quals hi ha una llengua dominant, el castellà, i una altra de minoritzada, el valencià, i garantir els drets lingüístics i la igualtat de les llengües oficials, segons recomana el Consell d'Europa. El redreçament de l'ús del valencià i la correcció de desequilibris sociolingüístics ajudaran a vertebrar la societat valenciana, i serviran per a aprofundir en la intercomprensió entre les diverses varietats lingüístiques i per a promoure el respecte a la identitat plural, la cooperació entre territoris, i el reconeixement del valencià com a llengua pròpia.

Les matèries de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura, ha de contribuir també al desenvolupament de la capacitat de diàleg i de mediació en els conflictes usant el llenguatge. En aquest sentit, les competències específiques d'interacció i de mediació, juntament amb comunicació ètica, són la base per al disseny de situacions d'aprenentatge basades en intercanvis comunicatius que preparen per a una ciutadania empàtica, pacífica, dialogant, que usa el llenguatge per a estretir lligams, millorar la convivència i realitzar projectes cooperatius.

El foment de la creativitat en les matèries lingüístiques passa, sobretot, per la creació verbal a través dels textos literaris, tant orals com escrits. La literatura serveix per a desenvolupar el sentit artístic i la creativitat en l'alumnat a través de la creació literària, la composició de textos literaris de diferents formats i gèneres. També són importants en aquest punt la creació audiovisual i el teatre, ja que combinen diferents llenguatges i obrin la porta al treball interdisciplinari i a l'organització de projectes artístics que poden involucrar els àmbits formals, informals i no formals.

D'altra banda, en aquesta etapa la lectura autònoma o guiada de textos literaris ha de contribuir a aprofundir en la capacitat de comprensió d'aquest tipus de textos, tant escrits com multimodals, i a la consolidació definitiva del gust per la lectura i de l'hàbit lector que s'havia iniciat en les etapes anteriors. El paper de les biblioteques d'aula i de centre i el treball coordinat amb les biblioteques municipals, com també el treball amb les famílies, resulten fonamentals per a atènyer aquest objectiu. El pla de foment de la lectura i el projecte educatiu de centre han de servir de base per a planificar les accions pedagògiques necessàries per a assolir aquests objectius d'una manera coordinada entre totes les matèries.

Respecte de l'etapa anterior, la literatura se centra en batxillerat en l'estudi i en la interpretació, progressivament autònoms, de textos del cànon del patrimoni literari, des de l'edat mitjana fins a l'època contemporània. A diferència de l'ESO la interpretació va unida en aquesta etapa a l'anàlisi dels contextos socials i històrics de producció i de recepció dels textos literaris estudiats. A més a més, l'estudi de la literatura inclou també en Batxillerat una valoració crítica de les obres.

En aquesta etapa, l'ús de les TIC aplicades a l'aprenentatge de les llengües, a la consulta de fonts d'informació, i a la informació a través dels mitjans digitals, resulta fonamental. El treball que s'havia iniciat en secundària ha de continuar completant-se en Batxillerat: consultes contrastades i verificades en Internet, ús avançat de processadors de textos, de correctors i de traductors, eines de gravació i muntatge audiovisual, diccionaris electrònics, consulta de fitxers i de fonts bibliogràfics.

D'altra banda, en l'etapa de Batxillerat les matèries de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura, haurien de contribuir a l'ensenyament d'un ús ètic del llenguatge, tant en contextos presencials, com en l'àmbit de la comunicació digital; com també ajudar a la construcció d'una consciència crítica dels missatges a través del treball de la lectura crítica, el debat i la creativitat. Si en l'ESO aquests propòsits estaven integrats en les diferents competències específiques de la matèria, en Batxillerat trobem dues noves competències específiques que recullen plenament aquests propòsits: comunicació ètica i gestió de la informació.

Per un altre costat, en les matèries lingüístiques s'ha de vetlar també per la inclusió educativa de tot l'alumnat, amb una atenció especial cap a les dificultats d'aprenentatge de llengües. L'acompanyament docent en tot el procés d'aprenentatge i la participació del grup de classe en la facilitació de l'èxit escolar de tots els seus i les seues membres, són claus per a assolir aquest objectiu.

A més a més, les àrees lingüístiques configuren un context òptim per a ensenyar l'ús del llenguatge per a la gestió de les emocions i en les interaccions durant el treball en grup; per a la participació en la societat; i el respecte a la diversitat afectiva i sexual i la igualtat de gènere.

Finalment, en l'etapa de Batxillerat, la reflexió entorn de les estructures gramaticals pren un protagonisme que no havia tingut en l'etapa anterior. Si en l'ESO la reflexió lingüística estava estretament lligada a les diferents competències específiques, especialment a les de producció i recepció, ara compta amb una competència específica pròpia: reflexió i consciència lingüístiques. Sense oblidar que la reflexió lingüística ha de continuar lligada a la reflexió sobre l'ús, en aquesta etapa es podria focalitzar més en l'estudi de les estructures gramaticals, sobretot des d'una perspectiva contrastiva i a partir de la competència plurilingüe que s'ha anat consolidant des de l'etapa de Primària.

El currículum de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura es fonamenta en el treball de dotze competències específiques. Aquestes competències connecten amb el perfil d'eixida de l'alumnat al final d'aquesta etapa (que ve determinat al seu torn pels reptes del segle XXI i per les competències clau), i es connecten entre aquestes i amb els sabers i els criteris d'avaluació, d'una forma dinàmica, a través de l'actuació de l'alumnat en diferents contextos de la realitat.

Aquesta matèria estableix una relació directa amb la competència clau de comunicació lingüística. D'altra banda, en el cas de la competència plurilingüe, s'ha procurat que les competències específiques tinguen un correlat amb les de la primera i la segona llengües estrangeres, de manera que siga possible una planificació integrada i coherent del treball amb les diferents llengües del currículum presents en aquesta etapa. De la resta de les competències clau, la competència digital, la competència personal, social i d'aprendre a aprendre, la competència ciutadana i la competència emprenedora tenen un lligam directe en l'ús ètic, socialment integrador i comunicativament efectiu del llenguatge; la recerca i el processament de la informació o el treball en equip. Finalment, la competència en consciència i expressió culturals s'incorpora en l'estudi de la literatura en relació amb la resta d'arts i amb la creació de textos literaris.

Les competències específiques de la matèria són: multilingüisme i interculturalitat; comunicació ètica; comprensió oral; comprensió escrita i multimodal; expressió oral; expressió escrita i multimodal; interacció oral, escrita i multimodal; mediació oral, escrita i multimodal; gestió de la informació; lectura autònoma; competència literària; i reflexió i consciència lingüístiques. De cadascuna d'aquestes competències específiques es fa una descripció que indica les característiques de les actuacions i de les situacions en què es desenvolupa, i en la qual s'apunten alguns dels continguts que porta associats. A més, en la descripció s'indiquen de

manera sintètica les principals fites en el procés d'adquisició de la competència al llarg de primer i de segon de batxillerat.

En el següent apartat es mostren els sabers bàsics, és a dir, el conjunt de coneixements, destreses, actituds i valors de la matèria que cal que tot l'alumnat arribe a mobilitzar per a poder adquirir les diferents competències específiques. Els sabers bàsics estan organitzats en tres blocs: Llengua i ús; Estratègies comunicatives; i Educació literària. En l'apartat dels sabers bàsics s'indiquen també els cursos de l'etapa en els quals es proposa treballar-los.

A continuació s'expliquen les característiques que podrien presentar les situacions d'aprenentatge. Aquest apartat es planteja com una ajuda perquè el professorat dissenye aquelles activitats didàctiques complexes que farien possible que l'alumnat posara en pràctica els components de les competències específiques i de les competències clau, al mateix temps que mobilitza els sabers bàsics necessaris per a la seua adquisició.

Al final s'exposen els criteris d'avaluació de cada competència específica. Aquests criteris són els referents que indiquen els nivells mínims d'aplicació de la competència en les diferents situacions d'aprenentatge que s'hagen previst en cada moment del procés d'ensenyament i aprenentatge. Els criteris d'avaluació són la base per al disseny de situacions d'aprenentatge, juntament amb els sabers bàsics, i han de servir també per al disseny de les situacions, els procediments i els instruments d'avaluació necessaris per a avaluar l'adquisició de cada competència específica. Aquests criteris indiquen un nivell mínim per a primer i segon curs de batxillerat.

2. Competències específiques.

2.1. Competència específica 1. Competència multilingüe i intercultural

Analitzar i explicar la diversitat lingüística i els fenòmens de contacte de llengües del món a partir del coneixement de la realitat plurilingüe i intercultural de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i d'Europa i de la riquesa dialectal de les dues llengües oficials.

2.1.1. Descripció de la competència

La diversitat multilingüe i intercultural és una realitat de la societat i de les aules valencianes. Per aquest motiu, les àrees lingüístiques tenen el repte d'abordar aquesta diversitat amb l'objectiu de promoure en l'alumnat el coneixement i l'anàlisi de les diferents llengües i varietats lingüístiques, i de la cultura que s'hi associa mitjançant textos i produccions orals, escrites i multimodals de caràcter social i cultural. Al mateix temps, les classes de llengua, com a entorn vehicular i de continguts, han de servir per aprofundir en el coneixement del funcionament de les llengües i les varietats lingüístiques com un enriquiment personal tot defugint prejudicis lingüístics o xenòfobs.

La diversitat lingüística constitueix una característica fonamental de l'Estat espanyol, on es parlen diferents llengües amb les seues respectives varietats lingüístiques. En aquest sentit, el desenvolupament d'aquesta competència hauria de fer possible que l'alumnat demostre interès i actituds positives per les llengües oficials de les diferents comunitats autònomes de l'Estat, parant especial atenció al valencià, per tal d'aplicar mesures que afavorisquen la normalització lingüística d'aquesta llengua, l'equilibri efectiu entre valencià i castellà i una correcta competència multilingüe i intercultural.

Per a la correcta adquisició d'aquesta competència, l'alumnat hauria de tindre ben present que les dues llengües oficials del nostre territori compten amb una variació lingüística enriquidora, en què cada varietat geogràfica té unes característiques pròpies que la caracteritzen i que haurien de ser objecte de coneixement i de respecte.

D'altra banda, vivim en un context social ric en llengües i cultures que fa que a les aules convisquen les llengües curriculars i d'altres llengües familiars no curriculars. Per això els centres educatius han de fer visible aquesta realitat, per tal d'apropar l'alumnat a la realitat lingüística de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món. L'objectiu seria el de fomentar una actitud positiva envers la diversitat lingüística que evite els prejudicis lingüístics i que permeta aprofundir en el coneixement del funcionament de les llengües. Finalment, entendre i analitzar els fenòmens de contacte de llengües ajudarà a evitar prejudicis i estereotips lingüístics, i afavorirà l'ús del llenguatge igualitari i no discriminatori, la convivència democràtica i la construcció d'una societat més equitativa i responsable.

Afavorir el contacte amb altres llengües i cultures no curriculars, però pròpies d'una part de l'alumnat contribuirà a fer que aquest identifique el funcionament de les llengües a partir de l'observació i la comparació entre aquelles, inclosa una aproximació a altres formes de comunicació, com per exemple la llengua de signes. Posar en valor les llengües familiars ajudarà, per tant, a generar actituds positives envers l'aprenentatge de llengües.

En aquest sentit, el treball integrat de les llengües (TIL) esdevindrà de gran importància, ja que a més de promoure un aprenentatge de llengües més coherent i significatiu, estimula la reflexió sobre l'ús del llenguatge per a aprofundir en el desenvolupament de la consciència lingüística.

Finalment, al final del primer curs, l'alumnat hauria de ser capaç d'analitzar els trets característics d'almenys una llengua diferent a les familiars i a les oficials. Hauria de saber definir característiques de la diversitat geogràfica de les llengües, com també d'altres trets relacionats amb el sociolecte o amb els registres amb els quals el i la parlant s'adequa a distintes situacions comunicatives. També hauria d'evitar interferències i fer transferències entre diferents llengües i comunicar-se en contextos quotidians amb una actitud de respecte cap a la diversitat lingüística i cultural del seu entorn per a millorar la convivència.

En finalitzar l'etapa, l'alumnat hauria d'usar estructures comunicatives d'una o més llengües diferents a les familiars i a les oficials. Caldrà que conega l'origen i el desenvolupament històric i sociolingüístic de les llengües de l'Estat, i que estiga familiaritzat amb aquestes i amb d'altres llengües presents en l'entorn. Hauria de poder rebutjar interferències i realitzar conscientment transferències i contrastos entre diferents llengües com a estratègia comunicativa i hauria de conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural, començant per la del territori, per a la seua formació personal i per a contribuir a la cohesió social.

La competència multilingüe i intercultural, derivada d'actituds favorables envers totes les llengües, s'associa al domini efectiu de les habilitats comunicatives assolides en una o més L1 i que es formulen en les competències específiques CE3. Comprensió oral, CE4. Comprensió escrita i multimodal, CE5. Expressió oral, CE6. Expressió escrita i multimodal, CE7. Interacció oral, escrita i multimodal i CE8. Mediació oral, escrita i multimodal, de manera que es transfereixen de manera contínua o simultània a les L2 que l'alumnat aprén.

A més, la competència multilingüe i intercultural té nexes amb el perfil d'eixida de la competència plurilingüe (CP) d'aquesta etapa, relacionat amb el coneixement de diverses llengües i el coneixement i la valoració crítica de la diversitat lingüística i cultural. També es relaciona amb la competència ciutadana (CC) en la mesura que s'analitzen fets, normes i idees de la dimensió social, històrica, cívica i moral de la pròpia identitat.

2.2. Competència específica 2. Comunicació ètica

Comunicar-se oralment i per escrit i participar en intercanvis comunicatius amb empatia i respecte cap als i les participants, detectant usos no ètics del llenguatge, i fent servir les dues llengües oficials de manera no discriminatòria ni ofensiva, per a resoldre conflictes i facilitar el treball cooperatiu, en els àmbits personal, social, acadèmic i professional.

2.2.1. Descripció de la competència

En aquesta etapa la dimensió ètica de la comunicació adquireix un pes propi per tres motius: primerament, l'alumnat ha arribat a una edat pròxima a la majoria d'edat i s'ha de preparar per a la participació cívica en un societat democràtica; en segon lloc, l'alumnat es prepara per a la continuació en els estudis superiors, o per a l'accés al món laboral; en tercer lloc, l'alumnat completa la seua preparació per a participar activament en intercanvis comunicatius en el món digital; finalment, perfecciona la seua capacitat per a informar-se autònomament a través de la consulta i el seguiment dels mitjans de comunicació escrits, audiovisuals, digitals i multimodals.

Si en les etapes anteriors aquesta dimensió estava inclosa en els perfils de les diferents competències específiques de la matèria, ara manté un protagonisme especial. Aquest protagonisme no ha de fer oblidar, però, que aquesta competència de comunicació ètica ha d'associar-se de manera efectiva amb la resta de competències específiques, sobretot amb les de producció, interacció i mediació, però també amb les de recepció, en aquest cas per la necessitat de saber reconèixer discursos no ètics.

Aquesta competència específica enllaça també amb el perfil d'eixida que marca la competència personal, social i d'aprendre a aprendre, en el sentit que la comunicació ètica es basa en la capacitat d'empatia, és a dir, la capacitat de mostrar sensibilitat cap a les emocions i les experiències dels altres (CPSAA4). L'alumnat hauria de ser capaç també d'interaccionar de manera responsable i ètica en el context del treball en grup en l'àmbit acadèmic; l'alumnat hauria de ser capaç també de repartir les tasques de manera igualitària i integradora (CPSAA6). També hauria de ser capaç de comunicar-se en grup solucionant els conflictes utilitzant el diàleg, en aquest cas en relació amb la CE7 (interacció oral, escrita i multimodal).

Quant a la competència del perfil d'eixida de l'etapa competència ciutadana (CC), al final d'aquesta etapa l'alumnat hauria de ser capaç d'usar el llenguatge per a establir interaccions pacífiques i respectuoses amb els i les altres, i també hauria d'enfrontar-se als debats socials suscitats en cada moment de l'actualitat amb una actitud de diàleg, sense usar el llenguatge de manera ofensiva o discriminatòria (CC1, CC3).

En aquesta etapa hauria de tractar-se també la comunicació ètica en l'àmbit professional. Si aquest àmbit havia començat a estar present en el segon cicle de l'etapa de secundària, especialment en 4t d'ESO, en Batxillerat caldria continuar tenint en compte la preparació per al món laboral i per als estudis superiors de Formació Professional. En aquest sentit, aquesta CE2 enllaça directament amb la competència emprenedora (CE) i, més concretament amb el perfil d'eixida CE3 relatiu a la creació d'idees i de solucions, la presa de decisions i la comunicació dels projectes.

També és important que aquesta competència específica es pose en relació amb els processos de recepció. En aquest context, s'hauria de focalitzar en el treball detallat de la identificació dels usos no ètics del llenguatge, tant en el processos de comprensió oral (CE3: Comprensió oral), com escrita (CE4: Comprensió escrita i multimodal). En el cas de la lectura, el treball de la lectura crítica és fonamental per al desenvolupament d'aquesta competència.

D'altra banda, els processos de producció oral i escrita, com també els d'interacció i de mediació són el marc de treball imprescindible per al desenvolupament de la comunicació ètica. Per tant, aquesta competència s'hauria de vincular d'una manera estreta amb pràctiques discursives de parlar, escriure, interaccionar i mediar (CE5, CE6, CE7, CE8).

A més a més, en aquesta etapa, la lectura autònoma (CE10) i el treball de la competència literària (CE11) aporten contextos i models per a la reflexió sobre els usos ètics i per a la creació de textos en què estiga present aquesta dimensió dels usos lingüístics. Per tant, aquesta dimensió de la competència enllaça directament amb el conjunt dels perfils d'eixida que marca la competència en consciència i expressió culturals (CCEC).

Respecte de l'etapa de Secundària, ara l'alumnat hauria de ser capaç de comunicar-se èticament de manera totalment autònoma. En els dos cursos de l'etapa l'alumnat hauria d'evolucionar des d'una detecció d'usos no ètics i una conseqüent producció igualment ètica, a un estadi de major consciència, capacitat de percepció i de reacció i, sobretot, capacitat de raonar de manera explícita els usos no ètics del llenguatge i de compartir amb els altres els seus raonaments. També augmenten al final de l'etapa els recursos per a detectar de manera efectiva aquests usos no ètics i per a comunicar-se d'una manera ètica.

2.3. Competència 3. Competència en comprensió oral i multimodal

Comprendre, interpretar i valorar textos orals i multimodals, amb especial atenció als textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, aplicant estratègies variades de comprensió oral, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant la seua qualitat i fiabilitat.

2.3.1. Descripció de la competència.

Aquesta competència específica engloba els processos de comprensió oral que contribueixen al desenvolupament de la competència en comunicació lingüística de l'alumnat amb l'objectiu d'aportar-li coneixements i estratègies variades per a enfrontar-se amb èxit a qualsevol situació comunicativa de la vida personal, social, acadèmica i professional. En concret, per al nostre alumnat de Batxillerat, aquesta capacitat de comprensió activa i intencional serà, a més, crucial per al seu posterior desenvolupament acadèmic i laboral.

La comprensió oral suposa ser capaç d'escoltar i de comprendre informacions orals en situacions comunicatives de diferents àmbits i amb registres de formalitat diversa, tenint en compte els elements prosòdics i no verbals, així com ser capaç d'utilitzar autònomament estratègies de comprensió oral de diferent complexitat per a obtindre i integrar la informació i valorar-la; i per a respondre a necessitats comunicatives significatives. Es tracta d'estratègies que s'utilitzen tant en la fase de preescolta com en la d'escolta i, fins i tot, en la postescolta i que requereixen de pràctica explícita i reflexiva.

Durant els dos cursos de Batxillerat tindran un paper central els textos de caràcter acadèmic i dels mitjans de comunicació amb un major grau d'especialització. Seran, doncs, discursos orals que aborden temes de rellevància social, científica i cultural. Això suposa un desafiament per al nostre alumnat que, d'una banda, prendrà contacte amb nous gèneres discursius i, per una altra, necessitarà posar en marxa estratègies que disminuisquen la disparitat entre els coneixements previs i els requerits per a la comprensió, i també haurà de familiaritzar-se amb lèxic especialitzat. Així doncs, aquesta competència té una íntima vinculació amb la competència personal, social i d'aprendre a aprendre ja que implica que l'alumnat compare, analitze, avalue i sintetitze dades procedents dels mitjans de comunicació amb la finalitat d'aconseguir autònomament conclusions lògiques.

D'altra banda, els i les estudiants haurien de ser capaços de comprendre diferents tipus de discursos: el discurs produït per una sola persona (monòleg) i el discurs en el qual participen dos o més interlocutors (diàleg o conversa); així com tindre en compte que les tecnologies de la informació i la comunicació han ampliat les possibilitats de la comunicació síncrona i asíncrona. Així doncs, la comprensió d'un text oral requereix per part de l'oïdor i de l'oïdora un grau d'atenció i de concentració elevats per la qual cosa és imprescindible afermar les estratègies de selecció i de retenció en relació a l'objectiu de l'escolta. La comprensió de textos multimodals necessita, a més, d'una específica alfabetització audiovisual i mediàtica per a fer front als riscos de manipulació i desinformació.

D'aquesta manera, a mesura que l'alumnat gestiona i ajusta les estratègies de comprensió oral, mantenint sempre una escolta activa, consolidarà la capacitat d'identificar el sentit general i la informació més rellevant; d'anticipar el contingut; de distingir entre fets i opinions; i de diferenciar diferents gèneres discursius, registres i contextos. A més, serà capaç

d'identificar la intenció de l'emissor o de l'emissora; d'analitzar procediments retòrics; i de detectar fal·làcies argumentatives. Finalment, la comprensió oral es realitza valorant la fiabilitat i els aspectes formals i de contingut per a construir coneixement i donar resposta a les diferents situacions comunicatives. És a dir, que l'alumnat analitze l'ús dels elements comunicatius no verbals i aplique els coneixements lèxics, gramaticals i textuals per a interpretar missatges orals.

En finalitzar el primer curs de batxillerat, l'alumnat hauria de ser capaç d'escoltar i interpretar, de manera pausada, textos orals i multimodals complexos reflexionant sobre fons i forma. També hauria de poder valorar la seua qualitat, la seua fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.

Al final de l'etapa, per part seua, l'alumnat hauria de ser capaç d'escoltar i interpretar de manera autònoma tant la forma com el contingut de textos orals i multimodals complexos i especialitzats, i d'avaluar la seua qualitat, la seua fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.

2.4. Competència específica 4. Competència en comprensió escrita i multimodal

Comprendre, interpretar i valorar textos escrits i multimodals, amb especial atenció a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, aplicant estratègies variades de comprensió escrita, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluant la seua qualitat i fiabilitat.

2.4.1. Descripció de la competència.

Aquesta competència específica resulta imprescindible molt més enllà de l'entorn escolar, ho és per al desenvolupament del coneixement al llarg de la vida, per a aprendre i per a pensar, i ho és per a la participació en multitud de situacions comunicatives de la vida personal, social, acadèmica i professional tant del present com del futur del nostre alumnat. De fet, la societat actual exigeix lectors i lectores compromesos amb la justícia i l'equitat, i capaços d'aprofitar críticament i èticament la cultura digital.

Comprendre suposa rebre i processar la informació expressada a través de textos escrits i multimodals en situacions comunicatives de diferents àmbits i amb registres de formalitat diversa, així com ser capaç d'utilitzar estratègies de comprensió escrita per a obtenir i integrar la informació i valorar-la; i per a respondre a necessitats comunicatives significatives. Ser competent en comprensió escrita suposa, per tant, ser una persona lectora activa i estratègica que interactua amb els textos construint el significat a partir dels coneixements dels quals es dispose, dels diferents objectius i del context en el qual es duu a terme la lectura.

La comprensió d'un text escrit requereix, a més de llegir amb fluïdesa, aplicar les estratègies de comprensió lectora necessàries abans, durant i després de l'acte lector, així com posar en marxa les habilitats lingüísticocomunicatives. Depenent dels objectius de lectura, intervindran diferents processos: localitzar i obtenir informació del text, saber integrar-la i interpretar-la, i reflexionar i valorar aquesta informació de manera crítica. D'aquesta manera, a mesura que l'alumnat aferma i amplia les seues habilitats i estratègies de comprensió escrita a nivells més complexos, serà capaç de distingir diferents gèneres, registres i contextos i de reflexionar al seu torn sobre la forma del text.

En el cas d'aquesta competència serà a més ineludible tindre present la lectura en entorns digitals. D'una banda, la lectura en pantalla requereix que l'alumnat pose en pràctica una sèrie de destreses que són pròpies d'aquesta mena de suport i del canal digital, per a processar el significat dels textos. D'altra banda, aquest tipus de procés lector pot incloure's també en la lectura en la xarxa i la navegació per hipertextos, la qual cosa implica una seqüència lectora més dinàmica i una estructuració no lineal de la informació. Finalment, el treball per al desenvolupament de les destreses necessàries per a la lectura en entorns digitals hauria de fer-se posant en relació aquesta competència amb la competència específica de gestió de la informació (CE9).

En Batxillerat, seran centrals els textos de caràcter acadèmic especialitzats, així com els textos procedents dels mitjans de comunicació que tracten temes de rellevància social, científica i cultural. Això suposa variables diferents en el procés de comprensió; l'alumnat interactuarà amb nous gèneres discursius que comportaran, al seu torn, un lèxic més tècnic i l'exigència d'utilitzar noves estratègies que escurcen la distància entre els coneixements previs i els aportats pel text. En aquest punt, tant la pràctica sistemàtica i reflexiva de la comprensió com la mediació del professorat i les bastides que aquest proporcione seran decisius. Com ocorre en la comprensió oral, la competència específica en comprensió escrita i multimodal també està lligada amb la competència personal, social i d'aprendre a aprendre ja que inclou que l'alumnat compare, analitze, avalue i sintetitze dades dels mitjans de comunicació.

A més, la lectura, interpretació i valoració (fons i forma) de textos periodístics implica el coneixement de les claus contextuals que permeten dotar-los de sentit i detectar els seus biaixos ideològics. En aquesta línia, en el desenvolupament d'aquesta competència, també és indispensable que l'alumnat aplique les estratègies relacionades amb l'alfabetització informacional. És a dir, que busque, seleccione i contraste la informació procedent de diferents fonts avançant així en l'avaluació de la fiabilitat de les informacions. La comprensió de textos multimodals necessita una específica alfabetització audiovisual i mediàtica per a fer front als riscos de manipulació i desinformació. En Batxillerat, a més, es fan els primers passos cap a la lectura crítica que promou el desenvolupament de perspectives individuals en els lectors.

D'aquesta manera, a mesura que l'alumnat treballa explícitament les estratègies de comprensió escrita en nivells cada vegada més complexos, serà capaç no sols d'utilitzar-les sinó d'ajustar-les. Els i les estudiants haurien de ser capaços de reconèixer el sentit global, l'estructura, la informació rellevant i la intenció de la persona emissora, realitzar les inferències oportunes, formular hipòtesis, i realitzar reflexions sobre aspectes formals i de contingut, per a adquirir i construir coneixement i donar resposta a necessitats i interessos comunicatius diversos.

En finalitzar el primer curs de Batxillerat, els i les estudiants haurien de llegir, interpretar i valorar, a partir de les pautes donades pel professorat, textos escrits i multimodals complexos, i avaluar la seua qualitat, fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.

Finalment, en acabar Batxillerat, l'alumnat hauria de ser capaç de llegir, interpretar i valorar autònomament textos escrits i multimodals complexos i especialitzats, i d'avaluar la seua qualitat, fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.

2.5. Competència específica 5. Competència en expressió oral

Produir textos orals i multimodals, amb atenció preferent a textos de caràcter acadèmic, utilitzant el llenguatge verbal i no verbal amb rigor, fluïdesa, coherència, cohesió i adequació emprant estratègies variades de planificació, producció, assaig i revisió.

2.5.1. Descripció de la competència.

El desenvolupament de l'oralitat és un procés clau de l'ésser humà i evoluciona des de la infància. No obstant això, ser competent en expressió oral implica la utilització de registres que superen la parla espontània i informal avançant fins a aconseguir produccions orals elaborades i de caràcter formal que requereixen un major grau de consciència lingüística i, per consegüent, de preparació. En aquesta etapa, de fet, s'aprofundeix en les comunicacions orals formals i en públic que resultaran essencials per al futur del nostre alumnat perquè li permetran participar amb destresa en qualsevol situació de comunicació dels àmbits personal, social, educatiu i professional.

Estem, doncs, davant una competència específica crucial, perquè el nostre alumnat pugua posar veu a la seua consciència cívica siga en l'exercici de la ciutadania democràtica o davant situacions de inequidat i exclusió, i tinga, doncs, una estreta relació amb la competència ciutadana. El domini de l'expressió oral és, a més, un dels objectius generals de la present etapa

atés que constitueix un instrument de primer ordre en el procés comunicatiu, el complet desenvolupament del qual implica la producció de missatges orals estructurats (coherència), articulats (cohesió), rigorosos i adaptats als paràmetres concrets de cada situació comunicativa (adequació).

Així mateix, l'aprenentatge d'aquesta competència comporta considerar l'expressió oral, tal com ocorre amb l'escriptura, com un procés autònom en el qual s'empren variades estratègies i que, en moltes ocasions, presenta limitacions tant de temps com de contingut, estil i estructura. Es posaran en marxa, per tant, estratègies de planificació (l'anàlisi del context comunicatiu serà fonamental per a aconseguir una comunicació reeixida) producció, assaig i revisió.

L'aprenentatge d'aquesta competència específica se centra també tant en la construcció del discurs com en el contingut lingüístic, el control de la norma i la pronunciació, així com en els aspectes prosòdics que faciliten la comprensió del missatge. Al mateix temps, requereix d'estratègies que garantisquen el maneig d'un lèxic ric i del domini morfosintàctic, així com de les destreses que afavoreixen la comprensió del discurs. A causa del caràcter irreversible que caracteritza la llengua oral, aspectes com la fluïdesa, la pronunciació, l'entonació, els elements prosòdics i els recursos no verbals resulten indispensables per a reforçar la intenció comunicativa. De la mateixa manera, també s'ha de tindre present la regulació de la densitat informativa així com els indicis que pot transmetre l'auditori, entre altres aspectes.

D'altra banda, la correcta adquisició de l'expressió oral, a més de tindre en compte aspectes lèxics, semàntics, fonològics, morfosintàctics i no verbals, ha d'afavorir un ús del llenguatge no discriminatori. També s'han de bandejar els abusos de poder a través de la paraula, i ha de fomentar-se, a través d'aquesta mena de pràctiques comunicatives, la construcció d'una societat més equitativa, democràtica i responsable. A més, aquesta competència exigeix uns coneixements pragmàtics i socioculturals que només poden aprendre's des de situacions reals d'ús en diferents àmbits. Aquesta classe de coneixements o de situacions comptaran en aquesta etapa amb un major grau de complexitat i de formalitat i aniran acompanyades de la utilització d'estratègies de planificació i revisió i l'ús de diferents suports.

En conseqüència, el desenvolupament d'aquesta competència específica és extens i requereix d'un procés d'aprenentatge explícit, reflexiu i continuat en el qual la preparació acurada de les comunicacions pren un paper protagonista. En aquest punt, la gestió de les emocions i l'autocontrol seran ineludibles per a consolidar aquesta competència fent front a problemàtiques com la por escènica.

Finalment, atesa l'especificitat de l'activitat oral, en la qual es posen en joc multitud de coneixements, elements (lingüístics, discursius i retòrics) i variables, el seguiment del professorat serà imprescindible, així com la retroalimentació oportuna i la utilització d'eines de suport i d'exemples reals. L'avaluació a curt i llarg termini, l'autoavaluació i l'anàlisi de les pròpies produccions i de les dels seus i de les seues iguals (a través de rúbriques o plantilles, per exemple, i aprenent a realitzar valoracions modalitzades), així com l'avaluació formativa resulten eines fonamentals en l'aprenentatge de l'oralitat formal i reflexiva.

Al final del primer curs, l'alumnat, amb les pautes proporcionades pel professorat i després d'una planificació intensa, hauria de ser capaç d'elaborar produccions formals orals, coherents, cohesionades, adequades i rigoroses sobre temes d'interés científic i cultural i de rellevància acadèmica i social. Així mateix, durant el discurs, l'alumnat hauria d'utilitzar de manera eficaç els elements prosòdics, els recursos verbals i no verbals.

Al final de l'etapa, l'alumnat hauria de ser capaç, autònomament, de produir discursos orals formals de major extensió cohesionats, rigorosos, coherents i adequats en els quals s'aglutinen diferents punts de vista sobre temes d'interés científic i cultural i de rellevància acadèmica i social. Durant la producció, els i les estudiants deurien també fer ús de manera eficaç de variats recursos verbals i no verbals així com d'elements prosòdics.

2.6. Competència específica 6. Competència en expressió escrita i multimodal

Produir textos escrits i multimodals, amb especial atenció als gèneres acadèmics, coherents, cohesionats, adequats i correctes emprant estratègies variades de planificació, textualització, revisió i edició.

2.6.1. Descripció de la competència.

Ser competent en expressió escrita comporta saber utilitzar el registre pertinent després d'analitzar detalladament la situació comunicativa (adequació), organitzar les idees amb claredat i lògica (coherència), enllaçar els enunciats en seqüències textuais cohesionades (cohesió) i respectar les normes gramaticals i ortogràfiques (correcció). Tot això mentre s'enriqueix el repertori lingüístic i es consolida la consciència sobre la qualitat, presentació, estil, ètica i creativitat de la pròpia expressió.

A més, en l'actualitat, la manera de comunicar-nos s'ha transformat, i s'ha desdibuixat la separació entre els diferents mitjans. Ara comptem amb molts i diferents recursos per a construir significats que van més enllà d'allò verbal, per això, aquesta competència específica inclou la creació de textos multimodals. En aquesta línia, atés el potencial epistèmic de l'escriptura, i sent a més un dels objectius generals de la present etapa, ens trobem davant una competència específica transversal i crucial per a afrontar amb garanties el conjunt de reptes del segle XXI i, per consegüent, per a aconseguir els nivells d'acompliment descrits en el perfil d'eixida de l'alumnat en finalitzar aquesta etapa postobligatòria. En concret, aquesta competència específica està estretament relacionada amb la competència digital atés que implica la creació, integració i reelaboració de continguts digitals per a, respectant sempre la propietat intel·lectual, ampliar els seus recursos i generar nou coneixement.

Adquirir aquesta competència específica implica considerar l'escriptura com un procés recursiu (individual o col·laboratiu) en el qual sempre són necessàries estratègies variades de planificació, textualització, revisió i edició i en el qual es posen en joc múltiples coneixements lingüístics. Es tracta, doncs, d'una escriptura conscient, reflexiva i cada vegada més autoregulada, en la qual l'ús és cardinal per a l'aprenentatge i en el qual l'alumnat haurà de prendre de manera autònoma multitud de decisions en funció de les variables requerides per la situació comunicativa concreta.

En aquest sentit, en aquesta etapa, és especialment rellevant atendre els gèneres discursius de l'àmbit acadèmic (dissertacions, assajos, informes o comentaris crítics, entre altres) que precisen la incorporació de perspectives, camps del saber o disciplines diferents. Els i les estudiants hauran de ser capaços d'incorporar informació i opinió de manera clara i rigorosa fent esment sempre d'aquelles fonts que hagen utilitzat.

Durant aquest procés escriptor es continuarà aprofundint, com ja ocorria en l'etapa secundària, en l'estudi sistemàtic de la llengua, sempre sustentat en la reflexió metalingüística i amb la utilització de la terminologia específica que corresponga. L'alumnat reflexionarà sobre la llengua a partir de les seues pròpies produccions, sent conscient de com els canvis en els enunciats poden millorar els seus textos, apreciand la utilitat del coneixement lingüístic, discursiu i textual explícit.

A través d'una varietat de situacions d'escriptura progressivament més complexes i atenent especialment els mitjans de comunicació i als textos acadèmics, l'alumnat continuarà ampliant el seu ventall de gèneres discursius construint una competència que li permeta produir textos d'acord amb les convencions socioculturals, estructurals i lingüístiques i fer front sense problemes, per tant, a qualsevol situació comunicativa escrita que se li presente.

Finalment, vista la complexitat cognitiva de l'activitat escriptora, en la qual es posen en joc multitud de coneixements i processos i que exigeix de repetides aproximacions a les produccions, l'acompanyament del professorat continua sent imprescindible, així com la

retroalimentació oportuna i la utilització d'eines de suport, si són necessàries, i les referències de consulta per als diferents moments del procés.

Al final del primer curs de Batxillerat, l'alumnat hauria de ser capaç d'escriure a partir de pautes del professorat, i utilitzant, de manera recursiva, estratègies de planificació, textualització, revisió i edició, textos acadèmics o dels mitjans de comunicació, sobre temes curriculars o d'interès social i cultural amb adequació, coherència, cohesió i correcció.

Al final del Batxillerat, els i les estudiants haurien d'escriure de manera autònoma i estil propi i fent servir de manera recursiva i autoregulada estratègies de planificació, textualització, revisió i edició, textos acadèmics o dels mitjans de comunicació amb rigor, adequació, coherència, cohesió i correcció sobre temes curriculars o d'interès social i cultural.

2.7. Competència específica 7. Competència en interacció oral, escrita i multimodal

Interactuar de manera oral, escrita i multimodal, mitjançant textos complexos de tots els àmbits, especialment acadèmics i dels mitjans de comunicació, seleccionant i contrastant la fiabilitat d'aquests, fent servir un punt de vista crític i personal amb un llenguatge no discriminatori i respectuós.

2.7.1. Descripció

La interacció oral, escrita i multimodal abraça la descodificació, la comprensió, la interpretació i l'expressió, i propicia la construcció d'un discurs conjunt, que utilitzarà els repertoris multilingües i interculturals de l'alumnat. La interacció supera la suma de les competències de comprensió i d'expressió, ja que es fan servir estratègies col·laboratives com ara prendre el torn de paraula, cooperar, i demanar aclariments per a intercanviar informació en situacions comunicatives dels àmbits personal, social, educatiu, professional, acadèmic i dels mitjans de comunicació.

Aquesta competència implica i promou el treball en grup, la col·laboració i la predisposició per a comunicar-se amb els altres, establir vincles personals i construir coneixement posant les pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica. Aquest procés suposa ser capaç d'arribar a un enteniment i dur a terme negociacions de manera dialogada, argumentada, empàtica, assertiva, crítica i correcta en les formes i respectuosa cap a la diversitat de les persones. En aquest sentit, l'alumnat hauria de gestionar situacions comunicatives, tant en suport analògic com digital, els elements verbals i no verbals, utilitzant en tot moment un llenguatge ètic i no discriminatori. Així, aquesta competència es relaciona amb el perfil d'eixida que suposa la competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA) pel tractament respectuós, igualitari i integrador que es produeix en les diferents situacions comunicatives. De la mateixa manera, és convenient entendre que la competència ciutadana (CC) es relaciona amb aquesta competència específica per la manera pacífica i respectuosa que hauria de presidir tota interacció.

A més a més, per l'objectiu d'aquesta competència, la interacció es relaciona de manera estreta amb les competències CE3 (Comprensió oral), CE4 (Comprensió escrita), CE5 (Expressió oral), CE6 (Expressió escrita i multimodal). Igualment, tot intercanvi comunicatiu eficaç, dins els requisits d'aquesta etapa educativa, es conjumina amb les competències CE8 (Mediació oral, escrita i multimodal), CE2 (Comunicació ètica) i CE12 (Reflexió i consciència lingüístiques) perquè sobre elles recau propòsit ètic i respectuós que haurien de predominar en tota comunicació.

En Batxillerat, l'alumnat ha de comprendre, seleccionar, analitzar, expressar informació i opinió en textos orals, escrits i multimodals, sobre temes complexos que s'ajusten a la situació comunicativa i als gèneres discursius de l'àmbit personal, social, educatiu, professional i acadèmic, i també dels mitjans de comunicació, tot interactuant amb el professorat, amb els seus iguals i amb altra gent de fora de la comunitat educativa, fent-ho en valencià i/o en castellà i en les altres llengües curriculars.

Paral·lelament, per a ser competent en interacció oral, escrita i multimodal també cal identificar i saber utilitzar el registre adequat a la situació comunicativa (adequació), organitzar les idees amb claredat (coherència), enllaçar els enunciats en seqüències textuais cohesionades (cohesió) i respectar les normes gramaticals i ortogràfiques (correcció). Així mateix, per a la construcció del discurs, serà necessari que l'alumnat consulte fonts variades per a seleccionar i contrastar informació, avaluant la fiabilitat i adoptant un punt de vista crític i respectuós amb la propietat intel·lectual, alhora que és capaç d'argumentar de manera creativa.

Respecte de l'etapa de Secundària, l'alumnat consolida la identificació, selecció i ús d'elements com la cortesia lingüística i l'etiqueta digital, els elements verbals i no verbals de la comunicació i expressions tant predictibles com no predictibles. Estratègies com l'ús de la repetició, mantindre un ritme adequat, prendre la paraula, refutar amb arguments, cooperar i demanar aclariments són essencials en aquesta competència. Igualment, l'escolta activa, la deliberació argumentada, la resolució dialogada de conflictes i el respecte seran fonamentals, atés que contribueixen a la convivència, a la cooperació, a la tolerància i a la comunicació eficaç.

En finalitzar el primer curs de Batxillerat, l'alumnat hauria de fer servir totes les estratègies d'interacció oral, escrita i multimodal en contextos comunicatius presents en els àmbits personal, social i acadèmic, utilitzant estratègies que demostren enunciats cohesionats, coherents, adequats, formulats amb un vocabulari precís i una correcta ortografia. En aquestes interaccions es demostrarà el respecte i la convivència democràtica, mitjançant un intercanvi comunicatiu ètic.

En acabar l'etapa, l'alumnat hauria d'haver consolidat totes les estratègies d'interacció oral, escrita i multimodal en contextos comunicatius on interactuen els àmbits personal, social, educatiu, professional i especialment l'acadèmic i el dels mitjans de comunicació, utilitzant estratègies que demostren enunciats cohesionats, coherents, adequats amb un vocabulari precís i una correcta ortografia o dicció. En aquestes interaccions, a més de demostrar respecte i convivència democràtica cap a l'altre, es valorarà la capacitat de gestió de la comunicació, la creativitat i la capacitat per a introduir referents i fonts fiables i contrastats.

2.8. Competència específica 8. Competència en mediació oral, escrita i multimodal

Mediar entre interlocutors, en distintes llengües o varietats, o entre les modalitats i registres d'una mateixa llengua, fent ús d'estratègies i coneixements eficaços orientats a explicar conceptes i opinions o a simplificar missatges,

2.8.1. Descripció

La mediació és l'activitat del llenguatge que consisteix a explicar i facilitar la comprensió de missatges o textos orals, escrits i multimodals amb estratègies com la reformulació o la simplificació de la llengua, d'acord amb l'objectiu, la situació i les persones interlocutores o destinatàries de l'acció comunicativa.

En la mediació, l'alumnat hauria d'actuar com a agent social encarregat de crear ponts i d'ajudar a construir o expressar missatges de manera dialògica, no solament entre llengües distintes (interlingüística), sinó també entre distintes modalitats o registres dins una mateixa llengua (intringüística), a partir del treball cooperatiu i exercir la seua tasca com a clarificador de les opinions i dels posicionaments dels altres.

La mediació respon a reptes que van, des de la resolució de conflictes de manera dialogada, l'ús de repertoris lingüístics personals procedents d'ambdues de les llengües oficials o d'altres (maternes o segones), fins a la valoració de la diversitat lingüística i cultural del seu entorn. En aquest punt, la mediació lingüística suposa l'ús d'estratègies i de coneixements destinats a la superació de barreres lingüístiques i culturals de manera cooperativa, la negociació de significats i l'enteniment empàtic i creatiu entre les persones interlocutores.

Aquesta competència enllaça amb el perfil d'eixida de: la competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA), la competència ciutadana (CC), la competència en consciència i expressió cultural (CCEC) i, per descomptat, la competència plurilingüe, perquè amb totes es persegueix que la informació transmesa es faça dins una atmosfera positiva i responsable entre interlocutors.

En relació amb les altres competències específiques, la mediació treballa aspectes que també s'inclouen dins les competències: CE1 (Multilingüisme i multiculturalitat), CE2 (Comunicació ètica), CE3 (Comprensió oral), CE4 (Comprensió escrita), CE5 (Expressió oral), CE6 (Expressió escrita i multimodal), CE7 (Interacció oral, escrita i multimodal) i CE12 (Reflexió i consciència lingüístiques), perquè tota mediació busca fer comprensible, mitjançant la reformulació o simplificació, qualsevol intercanvi comunicatiu.

En l'etapa de batxillerat, la mediació se centra en el rol de la llengua com a eina per a resoldre els reptes que sorgeixen del context comunicatiu, mitjançant la creació d'espais i condicions propícies per a la comunicació i l'aprenentatge; el foment de la participació de la resta per construir i entendre nous significats; i la transmissió d'informació nova de manera apropiada, responsable i constructiva. D'aquesta manera es poden emprar mitjans convencionals com ara aplicacions o plataformes virtuals per a traduir, analitzar, interpretar i compartir continguts que, en aquesta etapa, versaran sobre assumptes de rellevància personal, social, professional, acadèmica i dels mitjans de comunicació.

La mediació en aquesta etapa ha d'incloure també activitats basades en gràfics, pictogrames o presentacions, i d'altres que impliquen resumir, parafrasejar, prendre notes, interpretar i traduir textos. Igualment, suposa participar en tasques cooperatives d'intercomprensió multilingüe i multicultural, amb diferents combinacions del seu repertori lingüístic (L2-L2, L2-L1, L1-L2).

La mediació facilita el desenvolupament del pensament estratègic de l'alumnat, ja que suposa fer una adequada elecció de les destreses i estratègies més adequades del seu repertori per a assolir una comunicació eficaç, però també per a afavorir la participació pròpia i d'altres persones en entorns cooperatius d'intercanvis d'informació.

Així mateix, implica reconèixer els recursos disponibles i promoure la motivació de la resta i l'empatia, la comprensió i el respecte a les diferents motivacions, opinions, idees i circumstàncies personals dels interlocutors i l'harmonització amb les pròpies. Per això, l'empatia, el respecte, l'esperit crític i el sentit ètic són elements clau en la mediació.

En acabar el 1r curs de batxillerat, l'alumnat hauria de ser capaç de mediar en situacions quotidianes, d'interpretar i de traslladar la informació de manera oral i escrita i de fer servir estratègies com ara traduir, resumir, adaptar, simplificar o reformular i emprar recursos analògics i digitals.

En acabar el Batxillerat, l'alumnat hauria de ser capaç d'adequar-se a diferents registres, així com a les diverses intencions comunicatives i tipus de textos (des dels més i personals i d'ús quotidià, fins els acadèmics i dels mitjans de comunicació)

2.9. Competència específica 9. Gestió de la informació

Cercar, seleccionar, reelaborar i comunicar informació procedent de diferents fonts de manera pertinent, creativa i ètica, utilitzant diferents codis i canals, en els àmbits personal, social, acadèmic i professional.

2.9.1. Descripció de la competència

El pes fonamental que en aquesta etapa pren la comunicació en l'àmbit acadèmic i la cerca d'informació en mitjans de comunicació i en altres fonts, fan necessària la presència ara d'una competència específica de gestió de la informació. Si en l'etapa anterior els perfils d'aquesta competència s'havien integrat en la resta de competències específiques de producció,

recepció, interacció i mediació, lectura i literatura, però especialment en la competència específica de comprensió escrita i multimodal, ara pren un protagonisme propi, si bé hauria de posar-se en relació amb la resta de competències específiques de la matèria.

Aquesta competència presenta en Batxillerat dos contextos principals d'aplicació: l'àmbit acadèmic i l'àmbit dels mitjans de comunicació.

La recerca d'informació de tipus acadèmic o disciplinar se situaria en el marc de treballs d'investigació de l'àrea de llengua i literatura, o d'altres àrees, però tutoritzats des de l'àrea de llengües. La competència específica de gestió de la comunicació demana en aquest context un bon coneixement de les principals fonts d'informació acadèmica: biblioteques físiques, biblioteques virtuals, repositoris institucionals, revistes acadèmiques en línia, Viquipèdia i altres enciclopèdies digitals, a més de recursos de consulta filològica, com ara diccionaris, gramàtiques o repertoris terminològics.

D'altra banda, una bona part de les destreses, dels sabers i dels valors involucrats en aquesta competència són els propis del procés de cura de continguts (cerca, selecció, caracterització i difusió). D'una banda, el coneixement de les fonts i de la manera d'accedir-hi, d'altra, la capacitat de triar la font més idònia segons el propòsit i el tema de la recerca. A continuació, la recollida de la informació i la seua selecció segons uns criteris de pertinència, fiabilitat i autoritat. Tot seguit, la reorganització i el processament de la informació de manera solvent, ètica i creativa per a adaptar-la als requisits del treball acadèmic (o de les característiques de la recerca en curs).

Finalment, la comunicació de la informació per diferents canals i usant diferents codis, segons el tipus de context: canal escrit, oral o multimodal; codis verbals i no verbals. Per a acabar, el respecte i el reconeixement de l'autoria segons les llicències de drets d'autor aplicables en cada cas, i la correcta citació de les fonts. En tot el procés és important que l'alumnat sàpia connectar la informació nova amb els coneixements i les experiències personals prèvies. Per altra banda, en el moment de la difusió de la informació seleccionada i reelaborada, caldria que l'alumnat fora capaç de connectar amb els receptors de manera eficaç.

Pel que fa al tractament de la informació dels mitjans de comunicació i d'altres fonts institucionals o privades, aquesta pot actuar en Batxillerat en quatre àmbits: personal, social, acadèmic i professional. En el cas de l'àmbit personal, la gestió de la informació dels mitjans se centraria en la recerca de dades per a resoldre una necessitat informativa derivada d'un interès particular, en aquest àmbit s'inclourien també fonts d'informació relacionades amb la vida administrativa, per exemple, la sol·licitud d'una beca, la declaració de la renda, l'obtenció d'un carnet, o la matrícula en una institució escolar. En l'àmbit social estariem parlant de voluntat d'informar-se per a tenir una opinió formada i participar activament en la vida cívica. D'altra banda, l'àmbit acadèmic inclouria la recerca d'informació en mitjans de comunicació i en altres fonts institucionals o privades amb propòsits acadèmics o escolars relacionats amb treballs d'investigació, o amb la recollida de dades de llengua i literatura, o d'altres disciplines. Finalment, l'àmbit professional abraçaria la cura de continguts en camps diversos, com ara el periodisme, la publicitat, la gestió cultural o la biblioteconomia i la documentació.

En tot aquest procés de gestió de la informació caldria que l'alumnat desenvolupara una visió lúcida i crítica dels mecanismes de recerca, selecció, organització i difusió que el portara a ser capaç d'enraonar i d'argumentar, per escrit, o davant d'un públic, el perquè de les diferents decisions preses en cada moment.

En l'àmbit de la comunicació en els entorns digitals, la competència de gestió de la informació enllaça amb el perfil d'eixida d'etapa en relació amb la competència digital (dominis CD3, CD4). En aquest sentit, l'alumne hauria de ser capaç de crear, integrar i reelaborar els continguts digitals, tant de manera individual com col·lectiva, respectant els drets d'autoria i citant les fonts.

D'altra banda, pel que fa també a la competència digital, al final d'aquesta etapa l'alumne hauria de ser capaç de dur a terme cerques avançades en Internet (domini CD1). Aquestes cerques, no tan sols haurien de basar-se en el coneixement del funcionament dels motors de cerca, sinó també en altres tipus de coneixement, com per exemple, els mots-clau que cal usar en cada moment segons el propòsit de la recerca. Per un altre costat, l'alumnat hauria de saber cercar la informació en diverses llengües (almenys valencià, castellà i una llengua estrangera) i en àmbits geogràfics i en dominis diferents. Finalment l'alumnat hauria de saber com filtrar els resultats de manera crítica, segons el propòsit, la validesa, la qualitat, l'actualitat i la fiabilitat, tot detectant els possibles biaixos mediàtics o informacionals, a partir de les pistes que ofereixen les pàgines web visitades (URL, nom del domini, disseny de pàgina, data de publicació o d'actualització o certificats de seguretat, per exemple).

D'altra banda, en relació amb l'àmbit dels mitjans de comunicació, aquesta competència específica concreta en la matèria de Valencià: Llengua i Literatura i de Llengua Castellana i Literatura, alguns perfils d'eixida de la competència clau personal, social i d'aprendre a aprendre, especialment el CPSAA5 i el CPSAA7. En aquest sentit l'alumnat hauria de ser capaç al final de l'etapa de planificar processos auto-regulats d'aprenentatge i d'avaluar els propòsits i els processos de la construcció del coneixement per tal de poder transmetre els coneixements apresos, proposar idees creatives i resoldre problemes (CPSAA7). També hauria de ser capaç de comparar, analitzar, avaluar i sintetitzar dades, informació i idees dels mitjans de comunicació, per tal d'obtenir conclusions lògiques de forma autònoma alhora que valora la fiabilitat de les fonts (CPSAA5).

També és important tenir en compte en el treball de la gestió de la informació la competència específica de comunicació ètica (CE2), tant pel que fa a la selecció del tema de recerca, com de les fonts més fiables des del punt de vista acadèmic i científic, i també del respecte de l'autoria i de la comunicació ètica dels resultats de la recerca.

En el procés de recopilació de la informació entren en joc d'una manera directa les competències específiques de recepció oral, escrita i multimodal, també la interacció (en el cas per exemple de les entrevistes a informants) (CE3, CE4, CE7). Finalment l'elaboració dels resultats de la recerca i de la comunicació dels resultats implica d'una manera molt directa totes les competències específiques de producció oral i escrita, com també les d'interacció i de mediació (CE4, CE6, CE7, CE8). En el cas de la lectura de les fonts, el treball de la lectura crítica és fonamental per al desenvolupament d'aquesta competència.

Pel que fa a l'evolució d'aquesta competència al llarg dels dos cursos de Batxillerat, la clau es trobaria en la complexitat de la gestió de la informació que l'alumnat és capaç de gestionar en cada curs. Aquesta complexitat vindria determinada per la quantitat de les fonts consultades; per la seua diversitat tipològica (analògiques, digitals, escrites, orals o multimodals, per exemple); pel volum d'informació que caldria seleccionar i contrastar; per la dificultat formal dels documents processats; per l'exigència de les condicions de difusió de la informació; i per la creativitat i l'habilitat que l'alumnat és capaç de posar en joc a l'hora de processar i de comunicar la informació.

2.10. Competència específica 10. Lectura autònoma

Seleccionar i llegir de manera autònoma i crítica obres rellevants de la literatura contemporània, o de diferents camps del saber, com a font de plaer i de coneixement, compartint l'experiència lectora, i configurar un itinerari lector a partir de la selecció autònoma de lectures.

2.10.1. Descripció de la competència

El fonament d'aquesta competència específica és la motivació lliure per la lectura, des de l'interés personal, que permeta ampliar l'hàbit i el plaer envers la lectura i l'apropiació personal d'un saber literari, cultural i social amb la intenció de construir una identitat lectora pròpia

La lectura afavoreix el coneixement del món i la interacció sociocultural entre persones lectores. La persona aprenent ha de progressar en l'habilitat, l'hàbit i el gust per les lectures de temàtiques, gèneres i funcions diferents i en formats multimodals, analògics i digitals, en un grau de complexitat creixent. Com a suport al gust per la lectura es generen contextos de diàleg, de debat, d'intercanvi d'experiències, com ara fòrums de lectors, cercles de lectura que retroalimenten el descobriment de noves lectures i pràctiques culturals emergents relacionades amb aquestes.

Els processos de lectura ajuden a organitzar les idees i a discriminar els continguts rellevants dels superflus. Per això, l'èxit en la competència lectora es fonamenta en l'assoliment de correctes processos de comprensió, reflexió, interpretació i es fa evident en la capacitat crítica, argumentativa i interpretativa.

Per a aprofundir en la pròpia experiència lectora i assentar l'hàbit lector, cal potenciar l'ús de les biblioteques, físiques o virtuals, les de l'àmbit educatiu i també les públiques. D'altra banda, els circuits comunicatius actuals estan estretament relacionats amb les tecnologies de la informació i la comunicació; com a conseqüència, el coneixement i l'ús d'aplicacions de lectura, com també les plataformes digitals i Internet seran un entorn favorable i necessari per a la pràctica lectora.

Fet i fet, un bon perfil lector ve denotat per la creació de la biblioteca personal, entesa no sols com a col·lecció de lectures fetes, sinó també com a bagatge lector i com a hàbit d'aprenentatge al llarg de la vida.

Al final del primer curs de Batxillerat, l'alumnat hauria de ser capaç de fer una tria conscient de les lectures que millor s'adapten als seus gustos, interessos o necessitats, a partir d'una selecció motivada prèvia, amb la finalitat de llegir-les i d'incorporar-les al seu itinerari lector.

En finalitzar l'etapa, l'alumnat hauria de ser capaç de seleccionar i de llegir de manera autònoma lectures diverses, de diferents àmbits, i partir dels interessos personals, que marquen un aprofundiment en l'interès per la lectura com a plaer; hauria de deixar constància del seu itinerari lector, amb criteri, i hauria de compartir la pròpia experiència lectora.

Aquesta competència específica es relaciona amb el perfil d'eixida de la competència en comunicació lingüística per a aquesta etapa referit a la lectura autònoma i a la construcció i a la compartició de la interpretació argumentada de lectures i la confecció del mateix mapa cultural. També té relació amb el perfil d'eixida corresponent a la competència en consciència i expressió cultural en relació amb la capacitat de reflexionar i d'argumentar de manera crítica sobre el valor social del patrimoni cultural i artístic de qualsevol època.

2.11. Competència específica 11. Competència literària

Llegir, interpretar i valorar críticament obres literàries d'autores i d'autors en llengua catalana i castellana, analitzar-les dins del seu context sociohistòric, vincular-les a diverses disciplines artístiques i culturals i crear textos amb finalitat literària.

2.11.1. Descripció de la competència

L'eix fonamental d'aquesta competència és la lectura i la interpretació d'obres completes i de textos de l'àmbit literari i que hi tinguen relació. Aquest procés de lectura interpretativa, guiada, hauria de facilitar que l'alumnat adquirisca recursos per al gaudi estètic dels clàssics, per a conformar un sistema de valors estètics en relació amb la literatura i per a desenvolupar el gust per la lectura dels textos del cànon de la tradició literària pròpia.

La competència literària hauria d'afavorir les capacitats d'interpretació, reflexió i valoració de la tradició literària en diferents gèneres (poesia, prosa narrativa i assagística, teatre) dins de l'àmbit de la literatura en llengua catalana, castellana i d'abast universal, a través d'estratègies de lectura de comprensió i de producció. Al mateix temps, haurien de tractar-se els tòpics, els estils i els moviments literaris dels diferents períodes de la història literària, i defugir d'un

plantejament monolític del coneixement que situe l'alumnat en una posició activa i crítica. Aquest punt de vista crític hauria de permetre que l'alumnat interprete adequadament el sentit dels textos literaris i que siga capaç de situar-los en relació amb els contextos socials, històrics i culturals de producció i de recepció; a més a més, l'alumnat hauria de vincular les obres literàries amb altres manifestacions artístiques clàssiques i contemporànies com ara la música, les arts plàstiques, les arts escèniques o el cinema.

És pertinent també aplicar criteris de valoració i d'opinió argumentada sobre les obres, des de la reflexió individual i col·lectiva, per a apreciar-ne els valors ètics i estètics i valorar l'evolució de la literatura de les dones escriptores a través del temps.

L'ús del metallenguatge propi dels estudis literaris hauria de servir per a expressar amb propietat els resultats de la recerca d'informació i per a analitzar els elements retòrics i estilístics de les obres.

D'altra banda, l'estudi competent de la literatura hauria de propiciar la producció i la recreació de textos i d'obres amb intenció literària, amb voluntat creativa, a més de la participació activa en recitals poètics, representacions teatrals i performances que integren les diverses arts i potencien la literatura i els autors i les autores de tradició oral i escrita.

La lectura d'obres literàries activa les emocions i fomenta la dimensió lúdica pel mateix plaer estètic de llegir, alhora que conforma la biografia de la persona lectora, fet pel qual cal promoure l'ús de les biblioteques, analògiques i digitals, com a espai d'investigació, de coneixement i de plaer. En les dues modalitats de lectura, la lectura intensiva focalitza més el detall per a obtenir informacions i, com a conseqüència, és més pausada i analítica; en canvi, la lectura extensiva comporta un ritme més àgil, fa servir textos més extensos, de l'interés de l'alumnat, i pot tenir un caràcter més lúdic, com en el cas de la novel·la.

La competència literària es vincula amb les competències lingüístiques per mitjà de la comprensió oral i escrita (recepció, anàlisi i interpretació dels discursos narratius, poètics, dramàtics, assagístics, gèneres literaris, recursos retòrics, context sociohistòric i moviments artístics), de l'expressió oral i escrita (lectura en veu alta, recitació, interpretació dramàtica, cançó, tipologies textuals, pragmàtica dels textos, retòrica i estilística, valoració crítica), de la reflexió (planificar, analitzar i valorar textos), i de la mediació .

Al final del primer curs l'alumnat hauria de ser capaç de llegir i d'interpretar obres literàries, de fer l'anàlisi dels elements interns i externs de l'obra i de relacionar-la amb el context sociohistòric en què se situa; hauria de valorar-la críticament i de relacionar-la amb períodes històrics, documentant-se en fonts diverses; hauria de ser capaç de produir textos amb intenció literària, identificar els gèneres i tòpics literaris. També hauria de participar activament en representacions de caràcter literari, que puguen estar vinculades a altres arts (recitals poètics, representacions teatrals, interpretació de textos musicats, exposicions artístiques, performances).

Al final de l'etapa l'alumnat hauria de ser capaç de llegir i interpretar obres literàries amb un metallenguatge apropiat, estructurar un discurs crític i acadèmic a través de la investigació. També hauria de produir textos amb intenció literària, en suport oral, escrit o multimodal, partint de la identificació dels gèneres i els tòpics literaris, amb un estil i punt de vista personals i prenent models d'autors i autores rellevants. I també hauria de participar activament en representacions de caràcter literari que puguen estar vinculades a altres arts (recitals poètics, representacions teatrals, interpretació de textos musicats, exposicions artístiques, performances).

2.12. Competència específica 12. Reflexió i consciència lingüístiques

Reflexionar sobre les formes lingüístiques i els usos discursius, de dues o més llengües, per comunicar-se oralment i per escrit, d'una manera ètica i eficaç, en contextos personals, socials, acadèmics i professionals.

2.12.1. Descripció de la competència

En l'etapa de Batxillerat l'alumnat té una competència plurilingüe que es projecta en almenys tres llengües (valencià, castellà i llengua estrangera); també disposa d'una major maduresa i d'una capacitat d'anàlisi que aconsellen que estiga present en aquesta etapa una competència específica centrada en els processos de reflexió lingüística i de consciència lingüística. Per un altre costat, la formació de l'alumnat com a aprenent al llarg de la vida i el caràcter preparatori per a estudis superiors que caracteritza l'etapa de Batxillerat, fan recomanable que hi haja una competència específica de reflexió. Així, si en les etapes anteriors trobàvem els perfils d'aquesta competència inserits en les diferents competències específiques de recepció, producció, interacció i mediació, com també en la competència multilingüe i multicultural; ara, en Batxillerat, la reflexió constitueix una competència específica a part; naturalment, les activitats lligades a la reflexió haurien de tenir un pes i una complexitat majors que en les etapes anteriors.

En primer de Batxillerat la reflexió hauria de ser parcialment guiada, bé per la persona docent directament, bé a través d'ajudes o de recursos de base. En aquest primer curs s'hauria de reprendre l'anàlisi metalingüística que en Secundària havia anat des d'uns processos més implícits, que donaven prioritat al processament del significat en Primària i en primer cicle de Secundària, cap a un major aprofundiment de l'anàlisi conscient o explícit en el segon cicle de Secundària. En tercer i en quart de l'ESO es duu a terme un ensenyament més explícit de les formes del discurs, amb més focus en la reflexió formal i el consegüent eixamplament de la consciència lingüística al final de l'etapa. La consciència lingüística i comunicativa, i la sensibilitat cap a la llengua i la seva utilització, parteixen del coneixement i de la comprensió dels principis segons els quals s'organitzen i s'utilitzen les llengües. Aquest coneixement conscient permet que l'aprenentatge de les llengües es pugui integrar en un marc conceptual organitzat.

D'altra banda, si en l'etapa anterior s'havia començat a usar d'una manera cada vegada més precisa el metallenguatge de l'anàlisi lingüística, ara en Batxillerat, l'ús dels termes especialitzats de la lingüística esdevé un objectiu primordial. Aquest procés d'apropiació del metallenguatge ha reprendre's, doncs, en primer de Batxillerat i ha de completar-se i afiançar-se en segon.

Al final de l'etapa l'alumnat hauria de ser capaç de reflexionar sobre les formes lingüístiques i les seues funcions, tant de manera aïllada, com contextualitzada. Aquesta capacitat es projecta en els diferents nivells de l'estructura lingüística, des de la textual i pragmàtica, passant per la semàntica, la lèxica, la morfosintàctica, la fonològica, l'ortogràfica i l'ortoèpica. Aquesta capacitat reflexiva i analítica s'hauria de projectar també en els textos literaris en relació amb la CE11 competència literària.

A més a més, l'alumnat hauria de ser capaç en aquesta etapa d'utilitzar, d'una manera efectiva i autònoma, estratègies de reflexió que impliquen l'aplicació de principis metacognitius com ara: planificar, executar, controlar i reparar mentre participa en diferents formes d'activitat comunicativa (recepció, producció, interacció i mediació). En aquest sentit la CE12 reflexió lingüística està estretament vinculada amb els CE3 (Comprensió oral), CE4 (Comprensió escrita i multimodal), CE5 (Expressió oral), CE6 (Expressió escrita i multimodal), CE7 (Interacció oral, escrita i multimodal) i CE8 (Mediació oral, escrita i multimodal).

Per una altra banda, l'alumnat hauria de ser capaç d'analitzar les situacions d'intercanvi comunicatiu tenint en compte la relació entre els parlants, el tema i el propòsit de la comunicació i en funció d'aquesta anàlisi, desplegar els coneixements previs, localitzar la informació, triar el gènere discursiu, escollir les formes lingüístiques, i organitzar-les per tal d'aconseguir l'èxit comunicatiu. Per a dur a terme aquests processos l'alumnat hauria de partir una reflexió pragmàtica que pose en joc aspectes com ara: el coneixement i l'ús dels marcadors lingüístics de relacions socials; les normes de cortesia; les expressions genuïnes de la llengua; els diferents registres; i les varietats geogràfiques. En aquest sentit la competència de reflexió lingüística es

relaciona també amb les CE1 (Multilingüisme i multiculturalitat), CE2 (Comunicació ètica) i CE9 (Gestió de la informació).

L'alumnat també hauria de ser capaç d'adaptar el seu discurs durant l'intercanvi comunicatiu i de reparar-lo en cas de necessitat. Efectivament, la reflexió lingüística en aquesta etapa es troba en la base de la capacitat de reparació del discurs i, per tant, d'autocorrecció. La capacitat de detectar els propis errors i els errors dels altres permet aconseguir una comunicació efectiva i ètica i ajuda a esdevenir una persona aprenent autònoma de llengües al llarg de la vida. Per a dur a terme aquest procés l'alumnat hauria de ser capaç d'analitzar críticament les produccions discursives pròpies i les dels altres per tal de reparar-les o millorar-les. En aquest punt la CE12 es troba directament relacionada amb la competència personal, social i d'aprendre a aprendre (CPSAA).

Per un altra costat, en aquesta etapa l'alumnat hauria de ser capaç també de reflexionar sobre les situacions d'ús social de les llengües per tal de prendre decisions en relació amb el codi o codis lingüístics que cal emprar en cada moment, les formes lingüístiques i també les actituds que cal seguir en cada cas. Per a dur a terme aquest procés l'alumnat hauria d'aplicar el seu coneixement del món; el coneixement sociocultural i sociolingüístic; i la consciència intercultural. En aquest sentit la CE12 es relaciona directament amb la CE1 (Multilingüe i multicultural).

En aquesta etapa l'alumnat hauria d'aconseguir, mitjançant els processos de reflexió lingüística, de posar en relació estructures comunicatives i codis culturals d'almenys tres llengües (valencià, castellà i anglés). Aquesta reflexió facilita el contrast i la transferència d'estructures entre aquestes llengües per tal millorar la competència plurilingüe i reforçar l'autonomia de l'alumnat com a aprenent de llengües al llarg de la vida. En aquesta etapa, per tant, l'alumnat hauria de ser capaç d'analitzar contrastivament formes, situacions i contextos de comunicació de les llengües que coneix (almenys valencià, castellà i anglés); i hauria de poder transferir estructures i usos compartits d'una llengua a una altra. En aquest sentit la CE12 es relaciona directament i especialment amb la CE1 (Multilingüe i multicultural) i la CE8 (Mediació oral, escrita i multimodal).

3. Sabers

3.1. Bloc 1: Llengua i ús

El primer bloc, Llengua i ús, recull tots aquells sabers que tenen a veure amb la llengua en relació amb el seu ús social, des de la biografia lingüística, fins a la diversitat lingüística i els prejudicis lingüístics presents a la societat.

Aquest bloc abraça, doncs, d'una manera progressiva al llarg de l'etapa, els continguts sobre elements extralingüístics que resulten fonamentals per a la comunicació en societats plurilingües i multiculturals: la diversitat lingüística en l'entorn immediat i global, la variació lingüística, la situació social de les diferents llengües en contacte, la relació entre les llengües i els poders, o els elements culturals que configuren i determinen els usos lingüístics. La reflexió interlingüística es relaciona de manera especial amb la competència específica 8 de mediació oral, escrita i multimodal en què es treballen experiències d'anàlisi contrastiva entre les llengües curriculars. S'aprofundeix en l'ètica i el respecte mitjançant la consciència i les actituds i el bon ús d'un llenguatge no discriminatori i igualitari.

Bloc 1. Llengua i ús

Subbloc 1.1. Les llengües i els parlants CE1, CE4, CE5, CE6, CE7, CE8	1r curs	2n curs
Situació actual de les llengües al món. Desenvolupament sociohistòric i situació actual del català, del espanyol i de las resta de les llengües d'Espanya.	X	

Varietats geogràfiques del català i de l'espanyol.	X	X
Sociolectes i registres. Caracterització lingüística i d'ús. L'estàndard.		X
Prejudicis i estereotips lingüístics. Actituds lingüístiques i assertivitat.	X	X
Fenòmens de contacte de llengües: bilingüisme, plurilingüisme. Diglòssia. Drets lingüístics. Normalització lingüística. Sostenibilitat lingüística.	X	

3.2. Bloc 2. Estratègies comunicatives

El segon bloc, *Estratègies comunicatives*, aplega les diferents estratègies i destreses vinculades als processos de producció, recepció, interacció, mediació, gestió de la informació i reflexió. En aquest bloc trobem sis subblocs de sabers bàsics. Els subblocs 2.1, 2.2 i 2.3 són transversals, ja que es treballen en totes les competències comunicatives; i en els subblocs 2.4, 2.5 i 2.6 es troben els sabers sobre cada destresa bàsica. A més a més, s'inclouen en aquest apartat aquells aspectes actitudinals, axiològics i emocionals que estan presents transversalment en tots els intercanvis comunicatius i que poden determinar-ne l'èxit o el fracàs.

La gradació dels sabers bàsics d'aquest Bloc 2 (i també del Bloc 3) dependrà del perfil de l'alumnat entre el final de l'etapa d'ESO i el final del Batxillerat. En el començament del Batxillerat disposem d'un alumnat que ha sumat destreses comunicatives en almenys tres llengües, que s'ha iniciat en la lectura interpretativa de textos literaris i que disposa d'una certa autonomia lectora. Un alumnat, més madur, i amb més experiències vitals per a incorporar-les als seus processos d'aprenentatge. Un alumnat, també, amb més capacitat de control de les emocions i més empàtic. Un alumnat amb més capacitat de connexió entre sabers de diferents àrees, més autoñom i amb més capacitat de reflexió. Sobre aquesta base hauria de fonamentarse la progressió dels sabers en aquesta etapa. Una progressió dels sabers que opere sobre el nivell de càrrega cognitiva que pot gestionar l'alumnat en els dos cursos de l'etapa. Així doncs, entre primer i segon curs s'hauria d'augmentar de manera progressiva el grau de complexitat dels processos discursius en què es veu involucrat l'alumnat. Al costat de la complexitat dels processos de recepció i de producció discursiva es troba també el nivell d'autonomia de l'alumnat, que hauria de ser ja molt alt en aquesta etapa.

Respecte als sabers vinculats explícitament amb les destreses (subblocs 2.1, 2.4, 2.5 i 2.6), la seua gradació remet també al nivell d'autonomia de l'alumnat. És a dir, en primer curs, els i les estudiants comptaran amb les pautes del professorat en aquelles activitats centrades en el procés de comprensió i expressió oral/escrita/multimodal. En segon curs, a més de l'autonomia també s'espera que l'alumnat siga capaç de dur a terme aquests processos de manera autoregulada.

El treball relacionat amb els diferents tipus de textos i gèneres discursius, tant pel que fa a l'estructura com a les característiques lingüístiques, es planifica al llarg dels dos cursos segons les tipologies textuals i gèneres discursius que millor encaixen en les situacions d'aprenentatge proposades en cada moment. En aquest sentit, el treball de la comprensió oral i escrita se centrarà en textos lingüísticament complexos i, ja en segon de Batxillerat, s'inclouran també textos d'especialitat.

Quant a la reflexió lingüística (subbloc 2.3), en aquest etapa continua generalment unida als processos d'ús i de recepció, però pot tenir un major protagonisme en alguns casos, segons la situació d'aprenentatge que s'haja planificat en cada moment. Mitjançant la reflexió es consolida de manera progressiva la consciència lingüística de l'alumnat per tal de millorar les destreses comunicatives associades a les diferents competències específiques de l'àrea. Al final aquesta etapa l'alumnat hauria de poder usar el metallenguatge amb precisió.

Subbloc 2.1. Sabers comuns: CE1, CE2, CE3, CE4, CE5, CE6, CE7, CE8, CE12	1r curs	2n curs
Estratègies de control metacognitiu de la competència plurilingüe (habilitats cognitivolingüístiques)	X	X
Estratègies per adaptar el discurs a la situació comunicativa: grau de formalitat i caràcter públic o privat; distància social entre els interlocutors; propòsits comunicatius i interpretació d'intencions; canal de comunicació i elements no verbals de la comunicació; gèneres discursius de l'àmbit social i educatiu	X	X
Estratègies de detecció i ús d'un llenguatge verbal i icònic no discriminatori	X	X

Subbloc 2.2 alfabetització informacional: Transversal a totes les CE	1r curs	2n curs
Mitjans de comunicació en paper i digitals. Les xarxes socials.	X	X
Riscos de desinformació, manipulació i vulneració de la privacitat a la xarxa.	X	X
Biaixos mediàtics. Notícies falses i desinformació. La postveritat o mentida emotiva. <i>Pescaclics</i> .		X
Hàbits i conductes per a la comunicació segura en entorns virtuals. Etiqueta digital. Identitat digital personal.	X	X
Comunicació i difusió creativa i respectuosa amb la propietat intel·lectual.	X	X
Fonts d'informació de tipus acadèmic.	X	X
Fonts documentals de l'entorn: biblioteques i arxius locals i comarcals.	X	X
Eines digitals per a la gestió de continguts, el treball col·laboratiu i la comunicació. Tipus de cercadors i el seu funcionament: índexs o directoris, motors de cerca, multicercadors.	X	X

Subbloc 2.3 Reflexió sobre la llengua: transversal a totes les ce	1r curs	2n curs
L'expressió de la subjectivitat i objectivitat en textos.	X	X
Adequació del registre a la situació de comunicació.	X	X
Cohesió: connectors, marcadors discursius i altres procediments lexicosemàntics i gramaticals.	X	X
Correcció lingüística i revisió ortotipogràfica i gramatical dels textos.	X	X
Ús de fonts terminològiques, manuals de consulta i de correctors, en suport analògic o digital.	X	X
Formes gramaticals i funcions sintàctiques.	X	X

Subbloc 2.4. COMUNICACIÓ I INTERACCIÓ ORAL	1r curs	2n curs
G1. Comprensió oral: CE3, CE7, CE8		
Estratègies de comprensió oral: sentit global del text i relació entre les seves parts, selecció i retenció de la informació rellevant.		X
Valoració de la forma i el contingut del text.	X	X
G2. Expressió oral: CE5, CE7, CE8		
Planificació, assaig, producció i revisió de textos orals i multimodals.	X	X
Trets discursius i lingüístics de l'oralitat formal.	X	X
Estratègies d'expressió oral: interpretació i ús d' elements de la comunicació no verbal.	X	X
G3. Interacció oral: CE7, CE8		
Interaccions orals en situacions comunicatives de caràcter formal i informal. Prendre i cedir la paraula.	X	X
Estratègies de cortesia lingüística i cooperació conversacional	X	X

Subbloc 2.5 Comprensió escrita: CE4, CE7, CE8	1r curs	2n curs
Estratègies de lectura profunda o interpretativa i crítica de textos literaris i no literaris en entorns digitals i analògics.	X	X
Valoració de la forma i del contingut del text.	X	X

Subbloc 2.6 Expressió escrita i multimodal: CE6, CE7, CE8	1r curs	2n curs
Estratègies del procés d'expressió escrita i multimodal: planificació, textualització, revisió i correcció/edició.	X	X

3.3. Bloc 3. Lectura i literatura

El tercer bloc, Lectura i literatura, reuneix els sabers bàsics necessaris per al desenvolupament de la competència literària. Continguts relatius a les convencions poètiques i genèriques; sobre elements retòrics, narratològics o teatrals; coneixements sobre la tradició literària, més o menys complexos segons l'etapa o el cicle; i també relacions entre la literatura i d'altres manifestacions artístiques. Aquest apartat està dividit en dos subblocs. El primer se centra en la lectura autònoma i en la construcció de la identitat lectora; el segon, en la literatura.

La identitat lectora en aquesta etapa parteix de l'autonomia lectora completa adquirida en l'etapa de Secundària. L'alumnat és ja capaç de reconèixer els seus gustos, interessos i necessitats personals de lectura i pot triar les lectures de manera autònoma o buscant consells experts. L'alumnat és capaç també de compartir les seues experiències lectores amb recursos expressius complexos i matisats, també en entorns comunicatius digitals. Al final de l'etapa hauria de poder relacionar les lectures, tant amb les experiències biogràfiques i les pròpies emocions, com també amb experiències personals de tipus cultural. En aquesta etapa hauria de poder establir lligams també entre les lectures i els contextos socials i històrics de producció i de recepció, i també amb altres textos i amb altres manifestacions artístiques.

En relació amb altres competències de l'àrea, els gustos lectors personals i l'elaboració de guies fonamentades i de recomanacions a partir de les lectures individuals, són sabers compartits amb l'apartat de Literatura.

En el sub-bloc 3.2 s'apleguen les estratègies de comprensió, interpretació i producció de textos i obres literàries; la relació entre els textos literaris i altres textos i manifestacions artístiques i culturals; i el coneixement de les estructures i dels aspectes formals dels gèneres, aplicat amb progressiva autonomia.

S'empren estratègies compartides en la interpretació de les obres i s'incorpora informació sociohistòrica procedent de fonts diverses. Aquests sabers es vinculen amb altres matèries de l'etapa que aporten els coneixements necessaris per a relacionar el context o bé que poden ajudar a contextualitzar fets històrics o els moviments artístics vinculats a les obres.

En aquesta etapa es continua amb la compartició d'experiències emocionals i d'opinions vinculades a la lectura de textos literaris, però la comprensió i la interpretació és més profunda i complexa. En els dos cursos de Batxillerat es continua estimulando la reflexió sobre els referents culturals, ètics i no discriminatoris a partir de la lectura de textos literaris.

Si es segueixen itineraris de lectura temàtics, aquests haurien de respondre a expectatives que connecten l'alumnat amb el món i amb els seus interessos. Quant a l'ús del metallenguatge dels estudis literaris, l'alumnat hauria d'acabar l'etapa amb un domini precís dels termes bàsics de la crítica literària.

Tant el tractament interpretatiu de les obres, com el dels elements interns i externs requereixen un major grau d'argumentació i justificació en el segon de Batxillerat. La producció

de textos literaris ha d'abastar els diferents gèneres i l'ajuda docent ha de reduir el seu protagonisme progressivament. Finalment, la participació en manifestacions artístiques de caire literari ha d'estar presents en ambdós nivells i ha d'evolucionar en la implicació i en la creativitat de l'alumnat.

Subbloc 3.1 Lectura autònoma: CE10	1r curs	2n curs
Selecció d'obres rellevants, incloent-hi l'assaig general i el literari i les formes actuals de producció i consum cultural amb l'ajuda de recomanacions especialitzades.	X	X
Funcionament dels circuits literaris i persones lectores en contextos presencials i virtuals. Utilització autònoma de tot tipus de biblioteques.	X	X
Gustos lectors personals: guia i fonaments. Diversificació del corpus llegit, atenent els circuits comercials del llibre i fent la distinció entre literatura canònica i de consum, clàssics i grans vendes.	X	X
Experiència personal, lectora i cultural i vincles entre l'obra llegida i aspectes de l'actualitat, i altres manifestacions literàries o artístiques.	X	X
Recomanació de lectures en suports variats i atenent a aspectes temàtics, formals i intertextuals.	X	X

Subbloc 3.2. Lectura guiada de textos literaris: CE11	1r curs	2n curs
Lectura guiada d'obres rellevants de la literatura catalana i espanyola, des de l'edat mitjana fins al segle XIX.	X	
Lectura guiada d'obres rellevants de la literatura catalana i espanyola, des del segle XIX fins a l'actualitat.		X
Els gèneres, els tòpics i els itineraris temàtics de les obres literàries i les seues característiques.	X	X
Informació biogràfica de les autores i dels autors de la tradició literària, vinculada a les obres i al context.	X	X
Estratègies d'interpretació de les obres literàries des del context sociohistòric i cultural en què estan inscrites.	X	X
Elements interns i externs de les obres, l'anàlisi i relació amb el sentit.	X	X
Relació de les obres amb altres disciplines artístiques, a partir dels temes, tòpics i llenguatges.	X	X
Planificació i producció de textos literaris amb intenció literària, amb les estructures i components d'aquest tipus de textos amb models de referència.	X	X
Interpretació argumentada dels valors culturals, estètics i de gènere de textos i obres. Lectura amb perspectiva de gènere.	X	X
Manifestacions artístiques que representen continguts o recreacions d'obres literàries.	X	X
Lectura expressiva, dramatització i recitat de textos literaris	X	X
Temes, gèneres i subgèneres, metallenguatge específic, estructura i estil, en la comunicació de l'experiència lectora.	X	X

4. Situacions d'aprenentatge per al conjunt de les competències de la matèria

Les situacions d'aprenentatge constitueixen el marc d'actuació en què l'alumnat adquireix les competències específiques a través del conjunt d'activitats complexes que ha de desplegar. En el moment de la planificació de totes aquestes situacions caldrà organitzar acuradament la manera com les diferents competències específiques de la matèria es mobilitzaran i s'interrelacionaran entre si en les diferents tasques, activitats i exercicis. També

caldrà establir les relacions entre els sabers disciplinaris i les tasques, activitats o exercicis, a partir dels criteris d'avaluació implicats en cada cas.

El disseny de les situacions d'aprenentatge depén del tercer nivell de concreció curricular. Ha de ser, per tant, el professorat, en els centres educatius, i en el marc del treball de planificació didàctica del seus departaments didàctics, el responsable de programar i de planificar aquestes situacions d'ensenyament-aprenentatge segons les característiques del seu alumnat i del seu context educatiu. No obstant, en aquest apartat s'assenyalen alguns principis i criteris que convindria tenir en compte en el disseny de les situacions d'aprenentatge. Com a marc general de les situacions d'aprenentatge, amb l'objectiu d'atendre la diversitat d'interessos i necessitats de l'alumnat, s'incorporaran els principis del disseny universal, assegurant-nos que no existeixen barreres que impedeixen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional per garantir la seua participació i aprenentatge.

Aquestes situacions s'haurien d'inspirar en els reptes del segle XXI i haurien d'estar connectades amb els contextos de la vida real i amb les experiències i els interessos de l'alumnat. El disseny de les situacions hauria d'enfocar-se també en l'etapa de Batxillerat cap al reforç de la capacitat d'autonomia i d'autoregulació de l'aprenentatge. La persona aprenent hauria de ser responsable del seu propi aprenentatge, hauria de reflexionar i de prendre decisions sobre quines són en cada moment les millors estratègies, la millor actitud, els continguts adients; i hauria de ser capaç també de regular tot el procés d'aprenentatge i alhora de gestionar les emocions. En aquest context les situacions haurien d'estimular processos d'aprenentatge a través de l'exploració i del descobriment.

En aquest sentit, els processos de metacognició i d'autoregulació durant el procés d'aprenentatge haurien de dur-se a terme de manera col·laborativa, a través de la interacció social, de la conversa i de la resolució cooperativa de les diverses tasques involucrades en la situació. Tot això en contextos d'ensenyament i d'avaluació entre iguals i a través de la promoció de l'activitat reflexiva en pràctiques discursives de tipus cooperatiu.

Per un altre costat, per tal de garantir la inclusió, en el moment de planificar les situacions hauríem d'incorporar els principis del disseny universal d'aprenentatge. Ens assegurarem, per tant, que no existeixen barreres que impedeixen l'accessibilitat física, cognitiva, sensorial i emocional del nostre alumnat amb la finalitat d'assegurar la seua participació i aprenentatge.

Pel que fa a l'ensenyament de la llengua i de la literatura, en aquesta etapa tenen especial protagonisme les situacions d'ús lingüístic situades en contextos acadèmics, professionals, dels mitjans de comunicació i del circuit literari, tant en format físic com virtual. És, per tant, en aquests àmbits i contextos d'ús on ha de projectar-se de manera preferent el disseny de les situacions d'aprenentatge en Batxillerat. Es tracta d'assolir, al final de l'etapa, que l'alumnat siga capaç de participar en les situacions comunicatives d'aquests àmbits i que ho faça de manera autònoma, adequada, eficaç i ètica.

En relació amb l'àmbit personal, caldria dissenyar situacions que connecten amb les experiències personals de l'alumnat i que impliquen l'expressió de sentiments, vivències, opinions i fets viscuts en un clima de confiança, respecte, escolta activa, afectivitat, empatia, cooperació i mediació. Aquestes situacions faran especial esment en les vivències pròpies per a, posteriorment, donar pas als aspectes formals (forma, planificació, acció i retroacció), fent servir diferents suports (físic o digital).

Quant a l'àmbit social, caldria que les situacions promogueren pràctiques discursives en activitats de cooperació i de participació de l'alumnat en la vida comunitària, tant dins del centre, com fora. Es fomentarà el compromís cívic i ciutadà i la resolució pacífica dels conflictes mitjançant el llenguatge. Igualment, es reflexionarà sobre problemes ètics fonamentals i d'actualitat que afavorisquen el desenvolupament d'un pensament crític de l'alumnat i que

asseguren una actitud de diàleg i de respecte. Per un altre costat, a través de l'ús de les TIC, i fent servir les xarxes socials i els mitjans de comunicació digitals, podem portar aquestes pràctiques discursives des de l'esfera social a l'aula i viceversa.

Pel que fa al context dels mitjans de comunicació, les situacions d'aprenentatge haurien de permetre que l'alumnat conega el seu funcionament i hi pugua participar com a receptor crític i com a productor conscient: informar-se i cercar informació sobre un tema d'actualitat de diferents àmbits i temàtiques i acudir a diferents fonts (mitjans de comunicació impresos i digitals, mitjans audiovisuals, xarxes socials); destriar la informació fiable de la no fiable, detectar biaixos ideològics, notícies falses o fets no prou provats, teories sense base científica, de les que en tenen; i publicar-hi textos propis.

Respecte de l'àmbit d'ús acadèmic, les situacions d'aprenentatge han de propiciar que l'alumnat empre el valencià i el castellà en pràctiques discursives associades a activitats d'ensenyament i d'aprenentatge que impliquen definir, descriure, enunciar, explicar, demostrar, aplicar, practicar, justificar, contrastar o argumentar. Les situacions en aquest àmbit haurien de crear també un entorn que facilite que l'alumnat use les llengües per a analitzar, dissenyar, crear i avaluar allò que rep, diu, escriu o produeix. Aquesta capacitat crítica i reflexiva l'ajudarà a prendre consciència d'allò aprés i a reforçar la capacitat de control del seu procés d'aprenentatge al llarg de la vida.

En aquest context, pot resultar aconsellable l'elaboració de treballs d'investigació de llengua i literatura, o d'altres matèries (amb el suport de la matèria de llengua i literatura), de manera autònoma o cooperativa, per exemple ressenyes, assajos, articles científics o humanístics, en diferents suports. Aquest tipus de situació d'aprenentatge pot ser un marc idoni perquè l'alumnat planifiqui, localitze informació, la seleccione a partir de diferents fonts de manera crítica, la reelabore i la comuniqui en diferents formats, orals, escrits o multimodals. Per tal de dur a terme aquestes situacions caldria usar els recursos que proporcionen les biblioteques d'aula, de centre, les municipals i de barri, les universitàries i les virtuals, com també els arxius locals i els diferents recursos informatius presents a la Xarxa.

En l'àmbit professional, s'hauria de propiciar que l'alumnat participe en pràctiques discursives vinculades al món laboral. El disseny de situacions d'aprenentatge situades en aquest context hauria de començar a preparar l'alumnat per a l'accés a la vida laboral o per a la continuació en estudis de formació professional. Aquestes situacions haurien de partir dels usos lingüístics en situacions i en gèneres discursius propis d'aquest àmbit, per exemple: entrevista de treball, currículum, carta de presentació, atenció al públic, activitats de traducció i d'interpretació o campanyes publicitàries i de màrqueting. D'altra banda, aquest tipus de situacions haurien de permetre també que l'alumnat reflexione sobre els diferents rols socials i de gènere en l'àmbit laboral i que practique els usos ètics del llenguatge.

Finalment, pel que fa a la literatura, aquesta es projecta tant en l'àmbit personal (lectura autònoma), com acadèmic (lectura guiada), com el social (circuit literari). Respecte de la lectura de textos literaris, les situacions d'aprenentatge podrien centrar-se en itineraris temàtics o de gènere a partir de les èpoques estudiades en aquesta etapa. Aquesta lectura interpretativa es podria fer de manera individual i compartida, a l'aula, i guiada pel professorat. És important que les situacions d'aprenentatge en aquest context tinguin en compte els lligams entre obres de diferents èpoques i tradicions, que posen en relació les obres de la literatura catalana i castellana entre si i amb altres literatures. També s'haurien de posar en contacte les obres literàries amb d'altres manifestacions artístiques, tant de l'època estudiada com d'èpoques posteriors, i també de l'època contemporània. Aquest enfocament permetria desenvolupar projectes d'investigació que, concretats en exposicions orals, presentacions multimodals o assajos, recolliren de manera argumentada les relacions entre l'obra en qüestió i la resta de manifestacions artístiques.

En relació amb la lectura autònoma, s'haurien de dissenyar situacions que promoguen que l'alumnat participe de manera activa en el circuit lector (tant en contextos presencials com virtuals): activitats de lectura individual i col·lectiva, clubs de lectura, tertúlies literàries, lectures dramatitzades, compartició de valoracions crítiques, realització de rutes literàries, assistència a presentacions de llibres, visita a llibreries, assistència a representacions teatrals. D'altra banda, el pla de foment lector del centre, juntament amb el recurs de la biblioteca escolar, poden constituir el marc idoni en què es puguen encabir les distintes situacions de pràctica lectora que es dissenyen des dels diferents departaments didàctics.

Finalment, cal que la creació literària estiga present a les aules a través del disseny de situacions que impliquen la creació de textos literaris de diferents gèneres. És interessant que aquestes creacions puguen fer-se públiques, com resulta també important que l'alumnat participe en concursos literaris. D'altra banda, les situacions en aquest àmbit haurien d'incloure també els recitals poètics, les lectures dramatitzades i el muntatge i la representació d'espectacles teatrals.

Per un altre costat, en el nostre context de cooficialitat lingüística, resulta fonamental que s'establisquen relacions entre les diferents llengües del currículum a l'hora de planificar les situacions d'aprenentatge. El valencià i el castellà i, quan siga el cas, també la primera i la segona llengua estrangera, haurien d'estar implicats en diferents moments del procés d'ensenyament-aprenentatge. En aquest sentit és el tractament integrat de les llengües el marc metodològic idoni per a organitzar aquest tipus de planificació didàctica plurilingüe.

D'altra banda, la integració de diferents matèries en una mateixa situació d'aprenentatge, resulta fonamental per a assolir un enfocament interdisciplinari globalitzador dels processos d'ensenyament-aprenentatge. En aquest sentit les matèries no lingüístiques ofereixen un context ric i autèntic per a la millora de la competència lingüística i plurilingüe de l'alumnat. La preparació des de les assignatures de llengua i literatura dels usos discursius que demanen les pràctiques acadèmiques de les matèries no lingüístiques cal que s'orienten segons la metodologia del tractament integrat de les llengües i dels continguts.

En aquests casos, el projecte lingüístic de centre marcarà, entre altres aspectes, els acords metodològics, d'organització i de suport relacionats amb l'ús i l'ensenyament de les diferents llengües, i també indicarà en quina llengua s'imparteixen determinades matèries per tal de poder planificar situacions d'aprenentatge interdisciplinaris.

Quant al disseny de situacions o d'activitats d'avaluació, l'avaluació del grau de desenvolupament de les competències específiques s'haurà de fer en contextos reals. Per tant, s'haurien d'aprofitar les mateixes situacions d'aprenentatge per a recollir les dades que faciliten una adequat seguiment del procés d'ensenyament-aprenentatge. Per tal de recollir la informació necessària caldria dissenyar uns instruments d'avaluació adequats, variats i fiables que permeten la tasca de seguiment per part de la persona docent i la reflexió i l'autoregulació de l'aprenent a través de l'autoavaluació i l'avaluació entre iguals.

Entre els instruments d'avaluació estarien els dossiers d'aprenentatge, que recullen mostres del procés d'aprenentatge acompanyades d'una reflexió de l'alumnat; les rúbriques; les llistes de comprovació; l'enregistrament i la revisió de les produccions discursives; els quaderns de camp; els diaris de treball; el quadern de treball en el laboratori; les exposicions orals; els assaigs escrits; les entrevistes; o els debats. Aquests instruments i les condicions de realització de les situacions d'avaluació s'han d'adaptar a les característiques de l'alumnat amb necessitats educatives especials quant a l'accessibilitat, la presentació dels productes, els temps i els ritmes. Finalment, els usos discursius haurien de comportar una avaluació a partir de l'error en contextos d'ús protegit amb l'objectiu de millorar la consciència lingüística i l'autonomia dels aprenents.

5. Criteris d'avaluació.

5.1. CE1. Competència multilingüe i intercultural

1r curs	2n curs
1.1. Analitzar i categoritzar la diversitat lingüística d'Espanya i del món, i de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana, usant nocions de sociolingüística	1.1. Analitzar i categoritzar la diversitat lingüística d'Espanya i del món, i de les dues llengües oficials de la Comunitat Valenciana usant nocions de sociolingüística, i contrastant els equilibris i desequilibris en diferents àmbits i discursos orals, escrits i multimodals.
1.2. Valorar la importància del coneixement i ús del valencià com a llengua pròpia del territori i fer-ne un ús efectiu en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social i educatiu.	1.2. Valorar la importància del coneixement i l'ús del valencià com a llengua pròpia del territori i fer-ne un ús efectiu i conscient en les diferents situacions comunicatives de l'àmbit personal, social, educatiu i professional.
1.3. Mostrar interès i respecte per les varietats lingüístiques, contrastant les seues característiques principals en diferents contextos d'ús i identificant expressions d'ús habitual i menys habitual.	1.3. Mostrar interès i respecte per les diverses varietats lingüístiques, identificant i contrastant les seues característiques principals, i diferenciant-les d'altres varietats en diferents contextos d'ús.
1.4. Identificar i qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics a partir de l'observació de la diversitat lingüística de l'entorn, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa intercultural, plurilingüe i de la diversitat dialectal.	1.4. Qüestionar prejudicis i estereotips lingüístics i lluitar-ne en contra a partir de l'anàlisi de la diversitat lingüística de l'entorn, de les llengües en contacte, i dels drets lingüístics individuals i col·lectius, amb una actitud de respecte i valoració de la riquesa intercultural, plurilingüe i de diversitat dialectal.

5.2. CE 2. Competència de comunicació ètica

1r curs	2n curs
2.1 Identificar i rebutjar, de manera autònoma i reflexiva, els usos discriminatoris i manipuladors de la llengua, a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements verbals i no verbals utilitzats en el discurs.	2.1 Identificar i rebutjar, de manera autònoma, reflexiva i argumentada, els usos discriminatoris i manipuladors de la llengua a partir de la reflexió i l'anàlisi dels elements verbals i no verbals utilitzats en el discurs.
2.2 Fer servir un llenguatge no discriminatori, no manipulatiu, veraç, honest, no agressiu i ètic en els diferents processos de producció discursiva, d'interacció i de mediació, en els àmbits personal, educatiu, social i professional.	2.2 Fer servir de manera progressivament precisa un llenguatge no discriminatori, no manipulatiu, veraç, honest, no agressiu i ètic en els diferents processos de producció discursiva, d'interacció i de mediació, en els àmbits personal, educatiu, social i professional.
2.3 Fer servir estratègies per a la gestió dialogada de conflictes i l'organització de tasques cooperatives en els àmbits personal, educatiu, social i professional.	2.3 Fer servir estratègies progressivament complexes per a la gestió dialogada de conflictes i l'organització de tasques cooperatives en els àmbits personal, educatiu, social i professional.

5.3. CE 3. Competència en comprensió oral

1r curs	2n curs
3.1. Escoltar, interpretar i valorar, de manera pautada, textos orals i multimodals complexos de diferents àmbits, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluar la seua qualitat, la seua fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.	3.1. Escoltar, interpretar i valorar, de manera pautada, textos orals i multimodals complexos de diferents àmbits, reflexionant sobre el contingut i la forma, i avaluar la seua qualitat, la seua fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.
3.2. Aplicar estratègies variades per a interpretar el sentit global, l'estructura i la informació rellevant de textos orals i multimodals complexos i analitzar la interacció entre els diferents codis.	3.2. Aplicar estratègies variades per a interpretar el sentit global, l'estructura i la informació rellevant de textos orals i multimodals complexos i analitzar la interacció entre els diferents codis.
3.3. Extraure i interpretar informació dels textos orals i multimodals complexos, dels elements no verbals i prosòdics, identificar incongruències entre text i elements no verbals, valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de la persona emissora.	3.3. Extraure i interpretar informació dels textos orals i multimodals complexos, dels elements no verbals i prosòdics, identificar incongruències entre text i elements no verbals, valorar de manera crítica i raonada els continguts, el propòsit del text i la intenció de la persona emissora.

5.4. CE 4. Competència en comprensió escrita i multimodal

1r curs	2n curs
4.1. Llegir, interpretar i valorar, de manera pautada, textos escrits i multimodals complexos, amb atenció preferent a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, avaluant la seua qualitat, fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.	4. 1. Llegir, interpretar i valorar, de manera pautada, textos escrits i multimodals complexos, amb atenció preferent a textos acadèmics i dels mitjans de comunicació, avaluant la seua qualitat, fiabilitat i la idoneïtat del canal utilitzat.
4.2. Aplicar estratègies en textos complexos per identificar el sentit global i la informació rellevant, l'estructura i la intenció de la persona emissora, realitzant les inferències oportunes i amb diferents propòsits de lectura.	4.2. Aplicar estratègies en textos complexos per identificar el sentit global i la informació rellevant, l'estructura i la intenció de la persona emissora, realitzant les inferències oportunes i amb diferents propòsits de lectura
4.3. Valorar, de manera guiada, la forma i el contingut dels textos, la intenció de l'emissor i l'eficàcia dels procediments comunicatius usats.	4.3. Valorar críticament i de manera autònoma la forma i el contingut dels textos, la intenció de l'emissor i l'eficàcia dels procediments comunicatius usats.

5.5. CE 5. Competència en expressió oral

1r curs	2n curs
5.1. Produir discursos orals formals, de manera pautaada, en diferents suports amb rigor, coherència, cohesió i adequació atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius.	5.1. Produir discursos orals formals extensos en diferents suports, en els quals es recullen diferents punts de vista, amb rigor, coherència, cohesió i adequació atenent les convencions pròpies dels diferents gèneres discursius.
5.2. Planificar, assajar i avaluar, amb guia docent, discursos orals formals sobre temes d'interès científic i cultural i de rellevància acadèmica i social assegurant la seua adequació a la situació comunicativa.	5.2. Planificar, assajar i avaluar, de manera autònoma, discursos orals formals sobre temes d'interès científic i cultural i de rellevància acadèmica i social assegurant la seua adequació a la situació comunicativa.
5.3. Utilitzar durant el seu discurs oral, de manera eficaç, els elements prosòdics, recursos verbals i no verbals per captar i mantenir l'atenció de la persona receptor.	5.3. Utilitzar durant el seu discurs oral, de manera natural i eficaç, els elements prosòdics, recursos variats verbals i no verbals per captar i mantenir l'atenció de la persona receptora.
5.4. Realitzar produccions orals formals, estructurades i amb el suport de recursos audiovisuals pertinents, amb fluïdesa i utilitzant un llenguatge ric, no discriminatori i la terminologia pròpia del tema.	5.4. Realitzar produccions orals formals, estructurades i amb el suport de recursos audiovisuals pertinents, amb fluïdesa i utilitzant un llenguatge ric, no discriminatori i la terminologia pròpia del tema.

5.6. CE6. Competència en expressió escrita i multimodal

1r curs	2n curs
6.1. Produir, de manera pautaada, textos acadèmics escrits i multimodals que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció sobre temes curriculars o d'interès social i cultural.	6.1. Produir, de manera autònoma, i amb estil propi, textos acadèmics escrits i multimodals que responguen a la situació comunicativa amb adequació, coherència, cohesió i correcció sobre temes curriculars o d'interès social i cultural.
6.2. Utilitzar coneixements i estratègies, de forma puntualment guiada, per enriquir els textos, i atendre els aspectes discursius, lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica, incloent-hi la terminologia específica corresponent, i la correcció ortogràfica i gramatical.	6.2. Utilitzar coneixements i estratègies variades per a enriquir els textos, i atendre els aspectes discursius, lingüístics i d'estil, amb precisió lèxica, incloent-hi la terminologia específica corresponent, i la correcció ortogràfica i gramatical.
6.3. Planificar, textualitzar, revisar i editar de manera recursiva durant el procés d'escriptura, utilitzant estratègies i recursos de consulta.	6.3. Planificar, textualitzar, revisar i editar, de manera recursiva i autoregulada, durant el procés d'escriptura, utilitzant estratègies variades i recursos de consulta.

5.8. CE7. Competència en interacció oral, escrita i multimodal

1r curs	2n curs
7.1. Interactuar oralment, de manera fluïda i mitjançant diversos suports, en contextos de l'àmbit personal, social, professional i acadèmic, fent servir, amb correcció, un llenguatge ric, no discriminatori i respectuós.	7.1. Interactuar oralment, de manera fluïda i mitjançant diversos suports, en contextos de l'àmbit personal, social, professional, acadèmic i dels mitjans de comunicació, fent servir, amb correcció i creativitat, un llenguatge ric, no discriminatori i respectuós.
7.2. Implicar-se activament amb actitud dialogant i d'escolta activa, amb un discurs ben fonamentat.	7.2. Implicar-se activament i reflexiva, amb actitud dialogant i d'escolta activa, amb un discurs ben fonamentat.
7.3. Interactuar mitjançant textos escrits i multimodals de contextos de l'àmbit personal, social, professional i acadèmic, fent-ho amb coherència, cohesió, adequació i correcció.	7.3. Interactuar mitjançant textos escrits i multimodals de contextos més complexos de l'àmbit personal, social, professional i acadèmic, fent-ho amb coherència, cohesió, adequació i correcció.
7.4. Demostrar empatia i respecte per les necessitats, idees i motivacions d'altres interlocutors, afegint argumentacions amb capacitat crítica.	7.4. Demostrar empatia i respecte per les necessitats, idees i motivacions d'altres interlocutors, afegint argumentacions amb capacitat crítica i creativa.

5.9. CE8. Competència en mediació oral, escrita i multimodal

1r curs	2n curs
8.1. Mediar en situacions quotidianes de l'àmbit personal, social, professional i acadèmic comprnent els diferents punt de vista, resumint la informació essencial, i suggerint possibles vies d'actuació per a resoldre la situació.	8.1. Mediar en situacions quotidianes de l'àmbit personal, social, professional, acadèmic i dels mitjans de comunicació, resumint la informació essencial, comprnent i argumentant els diferents punt de vista i proposant vies d'actuació per a resoldre la situació.
8.2. Interpretar, parafrasejar, resumir o traduir textos, conceptes i situacions no complexes, combinant el repertori lingüístic propi (L2-L2, L2-L1, L1-L2), amb iniciativa i creativitat.	8.2. Interpretar, parafrasejar, resumir o traduir textos, conceptes i situacions complexes, combinant el repertori lingüístic propi (L2-L2, L2-L1, L1-L2) i adequant-se als registres de la llengua, amb iniciativa i creativitat.
8.3. Transmetre oralment la idea, els punts principals de situacions comunicatives senzilles relatives a temes d'interés general, personal o d'actualitat, amb estructura clara i en una varietat estàndard.	8.3. Transmetre oralment la idea, els punts principals i altres dades rellevants de situacions comunicatives relatives a temes d'interés general, personal o d'actualitat amb estructura clara i en una varietat estàndard.
8.4. Transmetre per escrit la idea, els punts principals de situacions comunicatives senzilles relatives a temes d'interés general, personal o d'actualitat amb estructura clara i en una varietat estàndard.	8.4. Transmetre per escrit la idea, els punts principals i altres dades rellevants de situacions comunicatives relatives a temes d'interés general, personal o d'actualitat, amb estructura clara i en una varietat estàndard.
8.5. Seleccionar i utilitzar estratègies de simplificació, adaptació i reformulació de la llengua amb la finalitat que faciliten la comprensió, expressió oral i escrita de situacions comunicatives en les diferents llengües (L2-L2, L2-L1 i L1-L2), fent-ho amb recursos i suports analògics i/o digitals.	8.5. Seleccionar i utilitzar estratègies de simplificació, adaptació i reformulació de la llengua amb la finalitat que faciliten la comprensió, expressió oral i escrita de situacions comunicatives en les diferents llengües (L2-L2, L2-L1 i L1-L2), fent-ho amb adequació a la intenció, al context i a les diferents tipologies textuals, i amb recursos i suports analògics i/o digitals.

5.10. CE9 Competència de gestió de la informació

1r curs	2n curs
9.1. Localitzar, seleccionar, interpretar i contrastar críticament informació procedent de diferents fonts avaluant-ne la fiabilitat i detectant-ne la intenció comunicativa i els possibles biaixos mediàtics o informacionals.	9.1. Localitzar, seleccionar, interpretar i contrastar críticament informació progressivament complexa procedent de diferents fonts avaluant-ne la fiabilitat i detectant-ne la intenció comunicativa i els possibles biaixos mediàtics o informacionals.

<p>9.2. Reelaborar de manera pertinent, creativa i ètica, la informació prèviament localitzada en diferents fonts, seleccionada, interpretada i contrastada; connectar-la amb experiències i coneixements previs; i organitzar-la amb adequació, coherència i cohesió.</p>	<p>9.2. Reelaborar de manera pertinent, creativa i ètica, la informació progressivament complexa prèviament localitzada en diferents fonts, seleccionada, interpretada i contrastada; connectar-la amb experiències i coneixements previs; i organitzar-la amb adequació, coherència i cohesió.</p>
<p>9.3. Comunicar la informació prèviament localitzada, seleccionada, interpretada, contrastada i reelaborada, de manera argumentada, ètica i creativa, usant diferents codis i adaptant el canal (oral, escrit o multimodal) al context.</p>	<p>9.3. Comunicar la informació progressivament complexa prèviament localitzada, seleccionada, interpretada, contrastada i reelaborada, de manera argumentada, ètica i creativa, usant diferents codis i adaptant el canal (oral, escrit o multimodal) al context.</p>

5.11. CE10. Lectura autònoma

1r curs	2n curs
<p>10.1. Llegir obres i textos de temàtiques, gèneres i funcions diferents i en formats multimodals, analògics i digitals tot seleccionant amb autonomia i criteris propis aquells que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals.</p>	<p>10.1. Llegir obres i textos de temàtiques, gèneres i funcions diferents i en formats multimodals, analògics i digitals tot seleccionant amb autonomia i criteris propis coherents aquells que millor s'ajusten en cada moment vital als seus gustos, interessos i necessitats personals.</p>
<p>10.2. Deixar constància del propi itinerari lector i cultural amb justificació dels criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés i la interpretació dels contextos socioculturals literaris i les experiències lectores particulars acumulades.</p>	<p>10.2. Deixar constància del propi itinerari lector i cultural amb justificació argumentada dels criteris de selecció de les lectures, les formes d'accés i la interpretació dels contextos socioculturals literaris i les experiències lectores particulars acumulades.</p>
<p>10.3. Compartir, amb acompanyament docent, les experiències de lectura en suports diversos i utilitzant el metallenguatge literari adequat, tot relacionant les obres llegides amb la pròpia experiència biogràfica, lectora i cultural, i amb altres tipus d'experiències artístiques i culturals.</p>	<p>10.3. Compartir, de manera autònoma, les experiències de lectura en suports diversos i utilitzant el metallenguatge literari adequat, tot relacionant les obres llegides amb la pròpia experiència biogràfica, lectora i cultural, i amb altres tipus d'experiències artístiques i culturals.</p>

5.12. CE11 Competència literària

1r curs	2n curs
11.1. Llegir, analitzar i interpretar obres literàries, a través de l'anàlisi dels elements interns i externs, de la seua relació amb la significació i el context sociohistòric, fent ús d'un metallenguatge apropiat.	11.1. Llegir, analitzar i interpretar obres literàries, a través de l'anàlisi dels elements interns i externs, de la seua relació amb la significació i el context sociohistòric, fent ús d'un metallenguatge apropiat.
11.2. Expressar conclusions i valoracions crítiques sobre les obres des de l'edat mitjana segle XIX, els seus components literaris, les característiques estilístiques i la relació contextual amb períodes estètics, a través de la recerca d'informació en fonts documentals fiables i diverses.	11.2. Elaborar un discurs crític, estructurat i acadèmic, des de l'anàlisi dels components literaris i les característiques d'estil, establint relacions entre etapes literàries y entre disciplines artístiques, des del segle XIX fins a l'actualitat, a través del treball d'investigació i de fonts documentals fiables i diverses.
11.3. Produir textos amb intenció literària, en suports orals, escrits, multimodals, individualment i col·lectiva partint de la identificació dels gèneres i dels tòpics literaris, i prenent models d'autors i d'autores rellevants.	11.3. Produir textos amb intenció literària, en els diversos gèneres, en suports orals, escrits, multimodals, individualment i col·lectiva, partint de la identificació dels gèneres i dels tòpics literaris, i prenent models d'autors i d'autores rellevants i aportant un estil i punt de vista personals.
11.4. Crear, recrear i participar activament en actuacions d'intenció o contingut literari (recitals poètics, representacions teatrals, interpretació de textos musicats, exposicions artístiques, performances), partint de models que relacionen altres arts i fan valer el coneixement literari i el plaer cultural.	11.4. Crear, recrear i participar activament en actuacions d'intenció o contingut literari (recitals poètics, representacions teatrals, interpretació de textos musicats, exposicions artístiques, performances), partint de models que relacionen altres arts i fan valer el coneixement literari i el plaer cultural, amb responsabilitat i implicació personal.

5.13. CE12. Reflexió i consciència lingüístiques

1r curs	2n curs
<p>12.1. Reflexionar de manera guiada, i utilitzant el metallenguatge adequat, sobre les formes lingüístiques presents en discursos orals, escrits i multimodals en contextos personals, socials, acadèmics i professionals, per a comprendre'ls i per produir-los.</p>	<p>12.1. Reflexionar de manera guiada, i utilitzant el metallenguatge adequat, sobre les formes lingüístiques presents en discursos orals, escrits i multimodals en contextos personals, socials, acadèmics i professionals, per a comprendre'ls i per a produir-los.</p>
<p>12.2. Reflexionar de manera guiada, i utilitzant el metallenguatge adequat, sobre els usos discursius presents en discursos orals, escrits i multimodals en contextos personals, socials, acadèmics i professionals, per a comprendre'ls i per produir-los.</p>	<p>12.2. Reflexionar de manera progressivament autònoma, i utilitzant amb precisió el metallenguatge adequat, sobre els usos discursius presents en discursos orals, escrits i multimodals en contextos personals, socials, acadèmics i professionals, per a comprendre'ls i per a produir-los.</p>
<p>12.3. Formular generalitzacions i hipòtesis, de manera guiada, sobre aspectes del funcionament integrat de diverses llengües, per al control de la competència plurilingüe, a partir de la manipulació, la comparació i la transformació d'enunciats fent servir diversos recursos de suport.</p>	<p>12.3. Formular generalitzacions i hipòtesis, de manera progressivament autònoma, sobre aspectes bàsics del funcionament integrat de diverses llengües, per al control de la competència plurilingüe, a partir de la manipulació, la comparació i la transformació d'enunciats fent servir diversos recursos de suport.</p>